DZIESIĘCIOLECIE
POLSKIEGO ZWIĄZKU ATLETYCZNEGO

X

KATOWICE 1935

DZIESIĘCIOLECIE
POLSKIEGO ZWIĄZKU ATLETYCZNEGO

X

KATOWICE 1935

SŁOWO WSTĘPNE

Kiedy w roku 1929 ukonstytuował się ówczesny Zarząd Polskiego Związku Atletycznego, zdawaliśmy sobie wszyscy sprawę z tego, że czeka nas trudna i odpowiedzialna praca.

Rozpoczęte przez poprzedniego prezesa Pana Dra Mieczysława Orłowicza prace około rozwoju naszego Związku wymagały dużo energji i wysiłków również materjalnych, żeby tylko w krótkości wspomnieć: uporządkowanie stosunków P. Z. A. na terenie międzynarodowym, udział w mistrzostwach i zawodach międzynarodowych, sprawy statutowe i regulaminowe naszego Związku i Okręgowych Związków, Mistrzostwa Polski, ustosunkowanie się do prac i wymogów Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego, Związku Związków Sportowych, Polskiego Komitetu Olimpijskiego i do innych państwowych związków sportow., — wszystkie te prace wymagały poświęcenia i nakładów materjalnych ze strony członków tak Zarządu i Komisji Technicznej i Sędziow. P. Z. A., jak też poszczeg. Okręgów i przyłącz. klubów i sekcyj. Przy obchodzie 10-ciolecia składam wszystkim tym, którzy przyczynili się do rozwoju naszej organizacji serdeczne podziękowanie, — w szczególności chciałbym tu podkreślić zasługi I. Prezesa Dra Orłowicza, który prowadził Zw. do 1929 roku.

Dr. Adam Kocur — Prezes P. Z. A.

Niech obchód dziesięciolecia, który odbywa się w roku śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego, będzie dla nas wszystkich poważnym przeglądem prac dokonanych, ale po stwierdzeniu naszych braków również zachęceniem do rozwinięcia jaknajwiększej działalności. Wszyscy ponosimy odpowiedzialność zato, by Rzeczpospolita Polska siłą organizacyjną i moralną osiągnęła należne Jej w świecie stanowisko mocarstwowe również w dziedzinie sportowej.

Sile cześć!

Dr. Adam Kocur,
Prezes
Zarządu Polskiego Związku Atletycznego.

Założenie Polskiego Związku Atletycznego w 1925 r.

Jako pierwszy prezes P. Z. A. zostałem zaszczycony propozycją napisania dziejów zorganizowania P. Z. A. w 1925 r. Sięgnąłem tedy do moich notatek, które posiadam z tych czasów, zarówno jako sekretarz Związku Polskich Związków Sportowych, jak i jako prezes Komitetu Organizacyjnego Polskiego Związku Atletycznego, i pozwolę sobie przypomnieć w dniu jubileuszu P. Z. A. o trudnościach organizacyjnych, jakie się nasunęły w czasie tworzenia P. Z. A.

W czasie powstania Państwa Polskiego w 1918 r. polskich związków sportowych nie mieliśmy wcale. Istniały tylko ich surogaty w postaci związków okręgowych w niektórych działach sportu, jakie istniały we Lwowie i Krakwie.

Gdy w związku ze zbliżającą się Olimpjadą w Antwerpjii grono działaczów sportowych postanowiło w lipcu 1919 r. powołać do życia Polski Komitet Olimpijski, nie można go było oprzeć o związek sportowy w żadnym dziale sportu, gdyż ani jeden związek jeszcze wówczas nie istniał. Zaproszenia na posiedzenia wysyłał Komitet Organizacyjny złożony z delegatów M. S. Wojsk. (Wydział Wychowania Fizycznego), Min. Zdrowia Publicznego (Referat Sportu) i Ministerstwa Robót Publicznych (Referat Turystyki). Formalnie został Polski Komitet Olimpijski założony w Krakowie 11 października 1919 r. W tym samym dniu, w którym powstał Polski Związek Lekkoatletyczny jako pierwszy z polskich związków sportowych, obejmujących całe państwo.

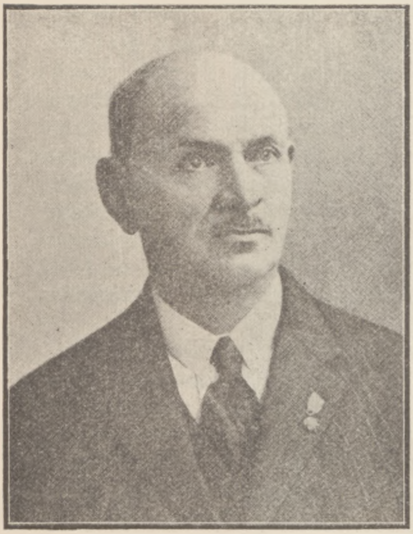
Polski Komitet Olimpijski poza przygotowaniem reprezentantów polskiego sportu na Olimpjadę w Antwerpji wziął sobie za zadanie stworzenie polskich związków sportowych.

Brak Polskiego Związku Atletycznego był w owych czasach stałą troską Polskiego Komitetu Olimpijskiego. W jesieni 1921 r. istniejące wówczas polskie związki sportowe w liczbie siedmiu, postanowiły powołać do życia Związek Polskich Związków Sportowych, jako najwyższą społeczną organizację sportową w Polsce. Między innymi do obowiązków Z. Z. weszły starania o organizację dalszych polskich związków sportowych.

5 marca 1922 r. w Warszawie powstało Polskie Towarzystwo Atletyczne, które miało się stać organizacją centralną pracującą w terenie za pośrednictwem swych oddziałów. W 1922 r. prezydjum tego towarzystwa stanowili jako prezes kom. Władysław Pytlasiński, dawny mistrz świata atletów zawodowych, podówczas instruktor wychowania fizycznego policji państwowej, jako wiceprezesi mec. Stanisław Samborski i Bolesław Wróblewski, jako skarbnik Bronisław

Bielkiewicz, sekretarz Stanisław Pakulski, gospodarz lokalu Karol Sąsiada. W latach następnych członkowie zarządu prezydjum zmieniali się często, ale prezesem towarzystwa był stale kom. Władysław Pytlasiński.

Po całorocznej działalności, gdy do P. T. A. w charakterze jego członków przystąpiło kilka towarzystw atletycznych z Łodzi, Inowrocławia, Poznania i Pabjanic, uznał go zarząd Związku Polskich Związków Sportowych za surogat Polskiego Związku Atletycznego, i w 1923 r. w tym charakterze Polskie Tow. Atletyczne zostało przyjęte do Związku Polskich Związków Sportowych jako członek zwyczajny, a jego prezes śp. Pytlasiński był stale zapraszany na posiedzenia zarządu Z. Z. jako reprezentant sportu atletycznego.

Ś. p. Pytlasiński,
I. Prezes Honorowy P. Z. A.

Dr. Orłowicz,
I. Prezes P. Z. A.

W połowie 1922 r. objęła Polska Górny Śląsk. Okazało się, że cały szereg tamtejszych klubów sportowych uprawiał z zapałem zapaśnictwo i podnoszenie ciężarów, i że kluby te posiadały autonomiczny związek w postaci „Górnośląskiego Związku Ciężkiej Atletyk'i". Było staraniem Związku Polskich Związków Sportowych zarówno w latach 1923, jak i 1924 doprowadzić do porozumienia między Polskiem Tow. Atletycznem w Warszawie a Górnośląskiem Związkiem Ciężkiej Atletyki przez stworzenie Polskiego Związku Atletycznego, którego członkami stałyby się samodzielne dotychczas organizacje.

Według opracowanego przezemnie, a wydanego w początkach 1925 r. I. Polskiego Rocznika Sportowego sytuacja w sporcie atletycznym w owym czasie przedstawiała się w sposób następujący:

Polskie Tow. Atletyczne w Warszawie, po trzechletniej działalności zdołała zjednoczyć dokoła siebie tylko 5 towarzystw, a to prócz swej centrali w Warszawie jeszcze Towarzystwo Atletyczne „Zbyszko" w Inowrocławiu, Tow. Gimnastyczne „Siła" w Łodzi, Tow. Atletyczne „Zbyszko" w Poznaniu i Tow. Atletyczne fabryki Krusche i Ender w Pabjanicach.

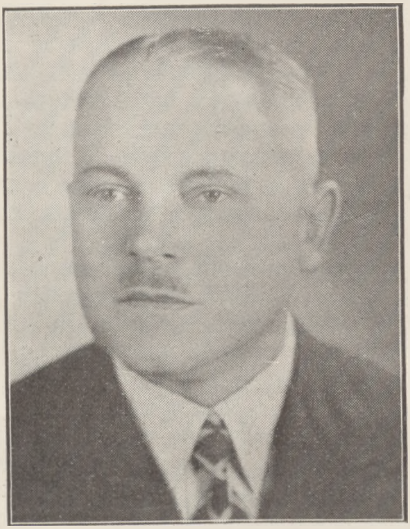
O wiele liczniejszą organizacją był w tym samym czasie Górnośląski Związek Ciężkiej Atletyki w Katowicach, do którego należały następujące towarzystwa: 1) K. S. Orzeł Biały-Szopienice, 2) K. S. Lurich-Huta Laury, 3) K. S. Rybnik-Rybnik, 4) K. S. Janów-Janów, 5) K. S. Cel-Giszowiec, 6) K.S. Kolonja-Nowa Wieś, 7) K. S. Jedność-Nowy Bytom, 8) K. S. Orzegów-Orzegów, 9) K. S. Łagiewniki-Łagiewniki, 10) Heros-Załęże, 11) K. S. Mars-Wielkie Hajduki, 12) K. S. Atlas-Królewska Huta, 13) K. S. Brzeziny-Brzeziny, 14) K. S. Bogucice-Bogucice.

Tego rodzaju dwoistość w sporcie atletycznym nie mogła utrzymać się długo. W wydanym w kwietniu 1925 r. drukiem Sprawozdaniu Związku Polskich Związków Sportowych za 1924 r. czytamy na str. 11 następującą uwagę w sprawie stosunków w sporcie atletycznym:

„Zarząd Z. Z. zauważył, że w niektórych działach sportu, a w szczególności w ciężkiej atletyce, boksie, kolarstwie i palancie, powstały odrębne związki górnośląskie, nie należące do odnośnych polskich związków sportowych. Aczkolwiek związki śląskie, które jednoczą kluby sportowe polskie i niemieckie, rozwijają energiczną działalność sportową, a ich poziom sportowy jest bardzo wysoki, zarząd Z. Z. uznał kontynuowanie ich separatyzmu dzielnicowego za objaw niepożądany i zarówno u odnośnych polskich związków sportowych jak i w organizacjach śląskich wdrożył kroki przygotowawcze celem wstąpienia związków śląskich do polskich związków sportowych, w charakterze związków okręgowych. Odnośnie do sportów kolarskiego i bokserskiego akcja ta została uwieńczona pomyślnym rezultatem, wstąpienie śląskich związków do związków polskich jest w toku, a do tegorocznych mistrzostw kolarskich i bokserskich staną też zawodnicy ze Śląska, co więcej zawody kolarskie o mistrzostwo szosowe Polski odbędą się w tym roku na Górnym Śląsku. W dziedzinie ciężkiej atletyki do porozumienia jeszcze nie doszło, czemu po części winną jest wadliwa organizacja Polskiego Towarzystwa Atletycznego i brak Polskiego Związku Towarzystw Atletycznych."

Jak wynika z tego cytatu, uważał zarząd Z. Z. organizację P. T. A. za wadliwą, a założenie Polskiego Związku Atle-

tycznego przy udziale klubów śląskich za niezbędne. W tym kierunku rozwinięto też działalność w miesiącach letnich 1925 roku. Gdy stwierdzono zarówno wśród kierowników Polskiego Towarzystwa Atletycznego w Warszawie, jak i Polskiego Związku Ciężkoatletycznego w Katowicach chęć do porozumienia zwołał zarząd Z. Z. na dnie **12 i 13 września 1925 r.** do swego lokalu w Warszawie **konferencję porozumiewawczą.** Zjawili się na niej zarówno delegaci Polskiego Tow. Atletycznego w osobach prezesa kom. Władysława Pytlasińskiego, wiceprezesa mec. Stanisława Samborskiego i sekretarza Wacława Jesienia, urzędnika ambasady amerykań-

Dyr. Szefer, delegat W. F. i P. W.

skiej, i członkowie prezydjum Polskiego Związku Ciężkiej Atletyki w Katowicach, a to pp. Kuczmik jako prezes, Fiegel jako wiceprezes, Działach jako sekretarz i Gałuszka jako skarbnik. Podpisany reprezentował na konferencji Związek Polskich Związków Sportowych, z ramienia którego przedstawił postulat zjednoczenia wszystkich towarzystw, uprawiających sport zapaśniczy i podnoszenie ciężarów w Polsce w jednym związku. Jako delegat Z. Z. przewodniczyłem też na tej konferencji.

Rezultatem konferencji był wybór **Komitetu Organizacyjnego Polskiego Związku Atletycznego** pod mojem przewodnictwem, do którego pozatem weszli z Prezydjum Polskiego Zwią-

zku Ciężkoatletycznego w Katowicach prezes Kuczmik, wiceprezes Fiegel i sekretarz Działach, prezes Polskiego Towarzystwa Atletycznego w Warszawie, kom. Władysław Pytlasiński i sekretarz tego p. Wacław Jesień, prezes K. S. „Siła" w Łodzi p. Oskar Dressler, oraz p. Wł. Rakocki z Towarzystwa Atletycznego w Bydgoszczy. Komitet otrzymał dyrektywy co do najważniejszych zasad organizacyjnych Związku. Dyrektywy te stanowiły, że siedzibą zarządu związku mają być narazie Katowice, że zjazdy walne będą się odbywać w rozmaitych miejscowościach Polski, że będą utworzone związki okręgowe, a jednym z nich będzie Związek Śląski itp. Sekretarzem Komitetu był p. Bernard Działach z Katowic.

W dniu 8 listopada 1925 r. odbyło się w Warszawie posiedzenie Komitetu Organizacyjnego, na którem przyjęto z pewnemi poprawkami projekt **statutu P. Z. A.,** opracowany przez podpisanego, a wzorowany na statutach innych polskich związków sportowych, przedewszystkiem P. Z. Pływackiego. Projekt ten został w najbliższych dniach rozesłany wszystkim towarzystwom atletycznym w Polsce wraz z zaproszeniem na organizacyjne walne zgromadzenie związku, zwołane do Katowic.

Zaproszenie to spotkało się z dość nieoczekiwanym protestem Polskiego Towarzystwa Atletycznego w Warszawie, którego zarząd na posiedzeniu w dniu 22 listopada 1925 r. uchwalił, że „wobec sprzeczności postanowień Komitetu Organizacyjnego z dnia 8 listopada 1925 r. z przejściowemi postanowieniami statutu Pol. Tow. Atletycznego, oraz uchwałami zarządu tegoż towarzystwa, będącego w myśl statutu, aż do czasu zorganizowania się P. Z. A. zwierzchnim organem towarzystw atletycznych na całym obszarze R. P., unieważnia rzeczoną uchwałę Komitetu Organizacyjnego w przedmiocie zjazdu organizacyjnego P. Z. A. w dniu 6 grudnia 1925 r. w Katowicach jako opartą na błędzie faktycznym i prawnym" Wobec tego Komitet Organizacyjny P. Z. A. w odpowiedzi z dnia 26 listopada 1925 r. uwiadomił Pol. Tow. Atletyczne, że uchwały tej nie przyjmuje do wiadomości, gdyż Komitet niepodlega zarządowi P. T. A., natomiast związany jest tylko uchwałami konferencji z 13 września. Niektóre towarzystwa atletyczne niepodporządkowały się również uchwale Pol. Tow. Atletycznego, jak np. T. G. „Siła" w Łodzi, która również uchwały tej nie przyjęła do wiadomości, postanawiając wysłać delegatów na zjazd organizacyjny P. Z. A. w Katowicach. Tem niemniej jednakże Polskie Tow. Atletyczne w Warszawie na zjazd ten swych delegatów nie przysłało.

Zjazd organizacyjny Polskiego Zw. Atletycznego po zakończeniu akcji przygotowawczej odbył się w Katowicach w niedzielę 6 grudnia 1925 r.

Na zjazd w Katowicach zaproszono wszystkie organizacje atletyczne w Polsce, których adresy były znane Komitetowi Organizacyjnemu. Każdej organizacji, która podpisze deklarację przystąpienia do P. Z. A. przyznano na zjeździe po 1 głosie na każdych 50 członków, zaznaczając, że liczba zgłoszonych członków będzie podstawą do obliczenia opłat na 1926 r.

Na porządku dziennym walnego zgromadzenia postanowiono przyjęcie statutu Polskiego Związku Atletycznego, ustalenie jego siedziby, (kwestja wahała się między Warszawą a Katowicami), wybór prezesa i zarządu, utworzenie związków okręgowych i ich regulamin, uchwalenie dyrektyw postępowania dla zarządu związku, a wreszcie sprawę mistrzostw Polski na 1926 rok.

Ze względu na to, że był to zjazd organizacyjny P. Z. A., pozwolę sobie przytoczyć za protokułem zjazdu listę obecnych. W zjeździe brali udział: Za związek Polskich Związków Sportowych — sekretarz dr. M. Orłowicz, z Łodzi — prezes Oskar Dressler, z Inowrocławia — p. Juljan Świtek, z Bydgoszczy — p. Władysław Rakocki, z Pabjanic — Ryszard Kanenberg. Ze Śląska: p. Dona, p. B. Działach, p. Wacław Gomorski, pp. Pelka i Cichoń, p. Pilarski, pp. Fiegel Ryszard i Hanik Robert, p. Franciszek Kuczmik, p. Chmura, p. Lissa, p. Józef Kleinert, pp. Kocyba i Jarkulisz, p. Jerzy Król, p. Zieliński Teodor, p. Roszczyk.

Z ramienia Polskiego Związku Ciężkiej Atletyki w Katowicach wzięli w zjeździe udział: prezes Marcin Kuczmik, wiceprezes p. Ryszard Fiegel, sekretarz p. Bernard Działach i Gałuszka Wilhelm.

Jako reprezentanci prasy sportowej obecni byli w charakterze gości pp. Bernsztok, prezes Związku Publicystów Sportowych Okręgu Górnośląskiego oraz pp. Nogaj i Kordula.

Ogółem było reprezentowanych na zjeździe 23 towarzystw atletycznych z całej Polski. Imieniem Komitetu Organizacyjnego jako prezes Polskiego Związku Ciężkoatletycznego w Katowicach zagaił obrady p. Marcin Kuczmik, witając obecnych delegatów.

W skład prezydjum zjazdu weszli: dr. M. Orłowicz jako przewodniczący, p. Oskar Dressler, prezes K. S. Siła w Łodzi i p. Juljan Świtek, prezes K. S. Zbyszko w Inowrocławiu, jako zastępcy przewodniczącego, oraz p. Bernard Działach (Polski Związek Ciężkoatletyczny w Katowicach) jako sekretarz. Po stwierdzeniu listy obecnych i sprawdzeniu ich pełnomocnictw oraz deklaracji przystąpienia do Polskiego Związku Atletycznego przez reprezentowane kluby stwierdzono, że kluby, które przystąpiły do związku w chwili jego założenia uważa się za organizatorów P. Z. A. i zwalnia się je temsamem od wpisowego.

Statut P. Z. A. przyjęto z bardzo nieznacznemi poprawkami, zaproponowanemi przez K. S. Siła w Łodzi w brzmieniu ustalonym przez Komitet Organizacyjny, poczem powzięto jednogłośną uchwałę, że zebrani uważają z chwilą zatwierdzenia statutu Polski Związek Atletyczny jako ukonstytuowany.

Jako siedzibę związku na lata 1926—1928 przyjęto Katowice.

Na propozycję Komisji-Matki, złożonej z 12 delegatów różnych towarzystw atletycznych wybrano jednogłośnie **zarząd P. Z. A.** w następującym składzie: prezes dr. Mieczysław Orłowicz (Warszawa), wiceprezes Marcin Kuczmik (Sokół, Katowice) i Oskar Dressler (Siła, Łódź), sekretarz Bernard Dzialach (Naprzód, Łagiewniki Śl.), skarbnik Robert Hanik (Katowice), kpt. związkowy i prezes komisji sportowej Fiegel Ryszard (Katowice), nadto w skład zarządu weszli Gałuszka W., jako zastępca kapitana związkowego, kom. Karol Dona (Łagiewniki), jako zastępca sekretarza, Juljan Świtek (Inowrocław), Władysław Rakocki (Bydgoszcz), Ryszard Kannenberg (Pabjanice), jako członkowie zarządu. Dwa mandaty pozostawiono nieobsadzone, aby zarezerwować miejsca dla delegatów utworzyć się mających okręgowych związków w Warszawie i Krakowie.

Do Komisji Rewizyjnej wybrano p. Józefa Kleinerta (Szopienice), Hugona Berndta (Łódź), Józefa Wesołowskiego (Inowrocłap) i Franciszka Kuczmika (Katowice), pozostawiając piąte miejsce wolne dla wyznaczonego przez związek okręgowy krakowski delegata.

W skład Komisji Sportowej weszli p. Fiegel jako prezes, Gałuszka W. jako zastępca prezesa i Marcin Kuczmik z ramienia zarządu, pp. Pilarski i Szkoda jako delegaci Okręgowego Związku Śląskiego, nadto po jednym delegacie wyznaczonym przez związki okręgowe poznański, łódzki, warszawski i krakowski.

Na wniosek Komisji Matki wybrano przez aklamację pierwszym członkiem honorowym Polskiego Związku Atletycznego kom. Władysława Pytlasińskiego w uznaniu jego zasług położonych dla rozwoju atletyki w Polsce.

Prezydjum Związku przekazano dążenie do porozumienia z Polskiem Tow. Atletycznym w Warszawie, w sprawie jego przystąpienia do Polskiego Związku Atletycznego.

Zatwierdzono podział klubów do P. Z. A. należących między pięć związków okręgowych, stanowiąc, że Związek Śląski w Katowicach obejmie województwo śląskie i powiat będziński województwa kieleckiego, związek poznańsko-pomorski te dwa województwa, związek łódzki woj. łódzkie i kieleckie, związek krakowski wojew. krakowskie, lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie, związek warszawski pozostałe województwa.

Jako Związek Śląski uznano dotychczasowy „Polski Związek Ciężkoatletyczny w Katowicach" z pozostawieniem jego dotychczasowego zarządu w charakterze zarządu związku okręgowego. Organizację związku okręgowego łódzkiego powierzono p. Kannenbergowi, związku pomorsko-poznańskiego K. S. Zbyszko w Inowrocławiu, zaś okręgu krakowskiego K. S. Wisła w Krakowie.

Zjazd polecił zarządowi przestrzegać surowo w sporcie atletycznym zasad amatorstwa.

Prezydjum zjazdu upoważniono do wysłania hołdowniczego telegramu do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Zjazd odbywał się w nastroju bardzo poważnym, a wszystkie uchwały zapadły jednomyślnie.

W ten sposób Polski Związek Atletyczny został zorganizowany. Pozostało tylko zgłosić jego przystąpienie do Związku Polskich Związków Sportowych, do Międzynaradowej Federacji Zapaśniczej i do Międzynarodowej Federacji Podnoszenia Ciężarów, co nastąpiło w pierwszych tygodniach po jego organizacji.

Zarząd Związku Polskich Związków Sportowych na posiedzeniu w dn. 26 stycznia 1926 r. przyjął zarząd P. Z. A. na członka zwyczajnego Z. Z. uznając go równouprawnionego z innymi związkami jako członka polskiej rodziny sportowej. W tym samym dniu skreślono z listy członków Z. Z. Polskie Towarzystwo Atletyczne uważając, że jego mandat zastępczy wygasł w chwili organizacji Polskiego Związku Atletycznego.

Chociaż to ostatnie towarzystwo nie brało udziału w zjeździe organizacyjnym w Katowicach, pogodziło się z faktem dokonanym, i wstąpiło do P. Z. A., przystępując do organizacji Warszawskiego Związku Okręgowego Atletycznego, podporządkowanego P. Z. A.

Oto garść notatek z przed 10 laty, które naszkicowałem dla przypomnienia obecnym działaczom P. Z. A. nazwisk, instytucji i osób, które stały w 1925 r. u kolebki Związku.

Dr. Mieczysław Orłowicz.

Sprawozdanie P. Z. A. z działalności sportowej w 10 rocznicę istnienia Związku

Polski Związek Atletyczny założony został na zjeździe delegatów towarzystw atletycznych w Polsce 5 grudnia 1925 r. w Katowicach. Przed założeniem P. Z. A. istniało już w Polsce szereg organizacyj sportu ciężko atletycznego, a mianowicie w Warszawie, na Pomorzu, w Łodzi, na Śląsku i w Krakowie. Nie były one jednakże zrzeszone w jednej wspólnej organizacji. Inicjatywa zjednoczenia wszystkich klubów atletycznych w Polsce wyszła ze Śląska, gdzie założono Związek pod nazwą „Polski Związek Ciężko Atletyczny".

W międzyczasie śp. Pytlasiński, prezes i założyciel Polskiego Towarzystwa Atletycznego w Warszawie nawiązał kontakt z P. Z. C. A. w Katowicach celem założenia Ogólno-Polskiego Związku Atletycznego. Działalność P. T. A. rozciągała się wówczas tylko na teren Warszawy. Dla bliższego zapoznania się i nawiązania kontaktu zorganizował śp. Pytlasiński w maju 1924 r. w Warszawie ogólno-polskie zawody w zapasach i podnoszeniu ciężarów o mistrzostwo Polski. W zawodach tych brali udział zawodnicy Śląska, Łodzi i Warszawy. Uchwalono podczas tych zawodów zwołać zjazd delegatów towarzystw i sekcyj atletycznych w Polsce do Warszawy celem założenia ogólno-polskiego związku atletycznego. W listopadzie 1924 r. zwołano pierwszy zjazd do Warszawy. Odbył się on w sekretarjacie Z. Z. Na zjeździe nie doszło jednakże do skutku założenie związku, wybrano natomiast komisję wykonawczą w osobach: pp. Dr. Orłowicz, jako przewodniczący, Działach Bernard ze Śląska, jako sekretarz, jako ławnik wybrany został p. Kuczmik Marcin.

Ponowny zjazd delegatów towarzystw atletycznych w Polsce zwołano przez komisję wykonawczą na dzień 5 grudnia 1925 r. do Katowic. Na zjazd przybyli delegaci z Łodzi, Inowrocławia, Poznania, Bydgoszczy, Krakowa i Śląska, reprezentując 24 towarzystw. Przeczytano i przyjęto statut i uchwalono nazwę nowego związku: „Polski Związek Atletyczny" „P. Z. A." z siedzibą w Katowicach. Wybrano Zarząd w składzie: prezes Dr. Orłowicz, I. wiceprezes — Świtek, Inowrocław, II. wiceprezes — Kuczmik Marcin, sekretarz — Działach, zastępca sekretarza oraz skarbnik — Kuczmik Franciszek, kapitan związkowy — Fiegel Ryszard, Katowice, zastępca kpt. P. Z. A. — Gałuszka W., członkowie zarządu — pp. Dresler Oskar jr. — Łódź, Pawlikowski Franciszek — Kraków, Gorzawski — Katowice. W tym samym dniu przeprowadzono zawody o mistrzo-

stwo Polski w zapasach i podnoszeniu ciężarów. Tytuł mistrzów polskich zdobyli: Moczko K., Mazurek L., Majer, Głażyca R., Gałuszka J., Hain, Weingarten, Minc, Coig i Ziółkowski. — Pierwsze Walne Zebranie P. Z. A. zwołano w marcu 1926 r. do Katowic. W tym samym czasie przeprowadzono również zawody o mistrzostwo Polski. Do składu Zarządu weszli pp.: Dr. Orłowicz — prezes, Dresler Oskar jr. Łódź — wiceprezes, Kuczmik Marcin, Katowice II. — wiceprezes, Działach — sekretarz, Kuczmik Franciszek, Katowice — skarbnik, członkowie Zarządu pp. śp. Pytlasiński Warszawa, Pawlikowski Kraków, Świtek Pomorze, Boger Poznań, Gorzawski Śląsk. Na kapitana sportowego wybrano ponownie p. Fiegla Ryszarda, Katowice, zastępca p. Gałuszka W. Uchwalono przystąpić do Międzynarodowej Federacji Zapaśniczej I. A. W. F. Przyjęto w poczet członków P. Z. A. Warszawski Okręgowy Związek Atletyczny, oraz Lwowski Okręgowy Związek Atletyczny. W roku 1927 brali udział zapaśnicy polscy po raz pierwszy z ramienia P. Z. A. w zawodach o mistrzostwo Europy w Budapeszcie. Barwy Polski bronili następujący zawodnicy: Moczko K., Ziółkowski Wacław, Błażyca Ryszard, Gałuszka Jan, Coik i Cieniewski. Kierownikiem ekspedycji był śp. Pytlasiński Wł., delegatem na Kongres Międzynarodowej Federacji Zapaśniczej był p. Gałuszka W. i Fiegel Ryszard. W tych zawodach osiągnęli Ziółkowski i Gałuszka Jan czwarte miejsce w punktacji ogólnej. — Uchwalono przeprowadzić mistrzostwa Polski w roku 1927 we Lwowie. Na Walnym Zjeździe 1927 r., który się odbył we Lwowie podczas mistrzostw Polski w zapasach i podnoszeniu ciężarów wybrano Zarząd w niezmienionym składzie. Następny Walny Zjazd odbył się w Poznaniu w 1928 r., gdzie równocześnie przeprowadzono zawody o mistrzostwo Polski w zapasach i podnoszeniu ciężarów. W tych zawodach startowali poraz pierwszy zawodnicy Okręgu Stanisławowskiego, który w międzyczasie przyjęto do P. Z. A. Nowy skład Zarządu P. Z. A. był następujący: prezes Dr. Orłowicz, Warszawa; wiceprezesi pp. Świtek Pomorze, Kuczmik Marcin Śląsk; jako sekretarza oraz kapitana związkowego wybrano p. Gałuszkę W., skarbnikiem został p. Sobota Paweł z Katowic. Na tym zjeździe przyjęto projekt stworzenia samodzielnych Okręgów: Poznańskiego i Pomorskiego.

Ze względu na mające się odbyć (1928 r.) Igrzyska Olimpijskie w Amsterdamie przeprowadzono w miesiącu maju z polecenia Polskiego Komitetu Olimpijskiego obóz przedolimpijski w Muchowcu pod Katowicami. Zaangażowano na trenera Austrjaka Szestaka Gezę. Do obozu powołano 12 czołowych zawodników Polski. Kierownictwo obozu powierzono p. Gałuszce W. W marcu 1928 r. odbyły się w Katowicach pierwsze międzypaństwowe zawody w zapasach Czechosłowacja-Polska.

W drużynie Polski startowali: Ganzera, Moczko, Mazurek Leon, Morgenstern, Gałuszka Jan, Coik Eryk, Szmieszek. Zawody te przegraliśmy w nieznacznym stosunku 3:4 pkty.

W międzyczasie Polski Komitet Olimpijski wyznaczył śp. Pytlasińskiego instruktorem sportu atletycznego w Polsce. Przeprowadzono szereg imprez celem wyeliminowania najlepszych zawodników i zestawienia reprezentacji na Olimpjadę. Tuż przed wyjazdem na Olimpjadę odbył się dwutygodniowy kurs przedolimpijski, na którym wyłoniono reprezentację Polski w następującym składzie: Ganzera, Mazurek Leon, Błażyca Ryszard, Gałuszka Jan, Cieniewski. Kierownikiem drużyny oraz sędzią był kapitan związkowy p. Gałuszka W. W charakterze delegatów wyjechali na Kongres I. A. W. F. z ramienia P. Z. A. pp. Matloch Józef i Gałuszka W. Podczas treningu w Amsterdamie jeden z uczestników reprezentacji Polski uległ nieszczęśliwemu wypadkowi złamania nogi, zaś podczas zawodów Gałuszka w walce z Niemcem, wicemistrzem olimpijskim, doznał złamania obojczyka i zalewu krwi. Jedynie Błażyca odniósł dwa zwycięstwa, zajmując 6-te miejsce.

Na Walnem Zjeździe P. Z. A. w 1929 r. w Łodzi wybrano prezesem p. Dra Orłowicza, sekretarzem i kapitanem związkowym Gałuszkę Wilhelma, wiceprezesami pp. Dreslera Oskara jr. i Matlocha Józefa, Katowice. Skarbnikiem został wybrany p. Sobota Paweł, Katowice. Równocześnie przeprowadzono w Łodzi zawody o mistrzostwo Polski w zapasach i podnoszeniu ciężarów. W roku tym brała reprezentacja polska udział w zawodach o mistrzostwo Europy w zapasach w Dortmundzie. Barwy Polski bronili: Ganzera, Breitkopf, Rejniak, Sasorski i Wierzbicki. Tylko Ganzera zajął punktowane 4-te miejsce. w drodze powrotnej reprezentacja nasza rozegrała zawody w Berlinie, gdzie uzyskała wynik remisowy. W Berlinie, w miejsce zawodnika Wierzbickiego walczył zawodnik Gestwiński.

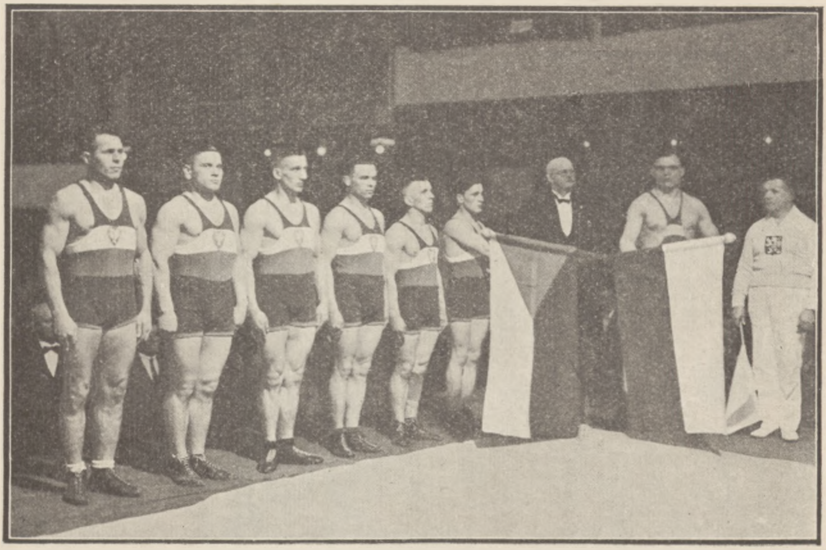
W roku 1930 na Walnym Zjeździe P. Z. A. w Katowicach wybrano nowy Zarząd w składzie: prezes Dr. Adam Kocur, Katowice; wiceprezesi -- Moc, Warszawa, Matloch, Katowice; sekretarz — Tybor, kapitan sportowy Gałuszka W., skarbnik Grychtoł Józef.

Zawody o mistrzostwo Polski na rok 1930 przeprowadzono w Krakowie. W październiku 1930 r. brali udział ciężarowcy polscy w zawodach o mistrzostwo Europy w Monachjum a mianowicie: Frychel, Mainka i Minc. Zawody o mistrzostwo Polski w zapasach i podnoszeniu ciężarów na rok 1931 przeprowadzono w Warszawie, zaś Walny Zjazd P. Z. A. odbył się w Katowicach. Wybrano ten sam skład Zarządu co w roku ubiegłym, z wyjątkiem II. wiceprezesa Matlocha, na którego miejsce wszedł do Zarządu p. inż. Widuch Jan z Katowic.

W kwietniu tego roku brała udział reprezentacja Polski

w zapaśniczych mistrzostwach Europy w Pradze w składzie: Ganzera, Dworok, Bajorek, Błażyca Ryszard, Gałuszka i Gęstwiński. W zawodach tych zajął zawodnik Bajorek 4-te miejsce. W drodze powrotnej walczyli Polacy w Prerovie przeciw reprezentacji Morawsko-Ostrawskiej, odnosząc zwycięstwo w stosunku punktów 15:7 pkt.

Z końcem lipca 1931 przeprowadził Czechosłowacki Związek Atletyczny w Pardubicach z okazji Wielkiej Wystawy Sportowej, międzypaństwowe zawody Czechosłowacja : Polska w zapasach. Skład polskiej reprezentacji był następujący: Ganzera,

Reprezentacja Polski na mistrzostwach Europy w Pradze 1931.

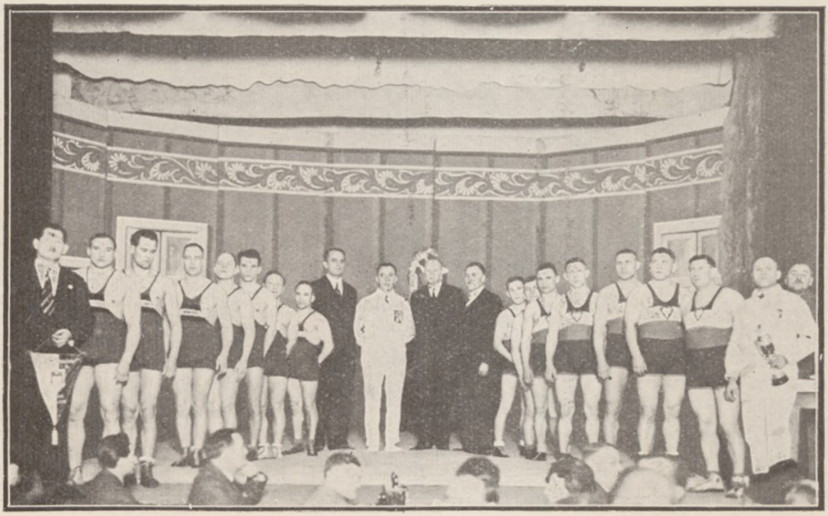
Szmatloch, Bajorek, Kiela, Gałuszka Jan, Gęstwiński i Puciata. Zawody te wygrała reprezentacja Czechosłowacji 11:8 pktów. Wygrali z naszej strony Ganzera, Gęstwiński i Szmatloch; zaś Bajorek, Kiela i Puciata przegrali.

Dnia 3 sierpnia 1931 r. walczyła reprezentacja nasza w tym samym składzie przeciw reprezentacji Okręgu Pilzneńskiego w Pilźnie. Tutaj wygraliśmy w wysokim stosunku 18:4 pkty.

Na zaproszenie Jugosłowiańskiego Związku Atletycznego brała reprezentacja polska we wrześniu 1931 r. udział w szampionacie Małej Ententy i Polski w składzie: Rokita, Anioła, Gardawski, Neuff, Gałuszka Jan, Gęstwiński i Gwóźdź. W zawodach tych osiągnął zawodnik Gałuszka Jan zaszczytny tytuł mistrza Małej Ententy i Polski, zdobywając pierwsze miejsce

w wadze średniej. Ponadto zdobyli: Gwóźdź II. miejsce i Gęstwiński III. miejsce.

Na Walnym Zjeździe P. Z. A. w r. 1932, odbytego w Katowicach wybrano ten sam skład Zarządu z prezesem Dr. A. Kocurem na czele jak w roku ubiegłym, z wyjątkiem sekretarza, na którego miejsce wybrano p. Szołtysika Pawła i skarbnika p. Węgrzyka Maksymiljana z Katowic. Równocześnie odbyły się w tym roku zawody o mistrzostwo Polski w zapasach i podnoszeniu ciężarów w Katowicach. Tytuł mistrza w zapasach poszczególnych wag zdobyli: Ganzera, Dworok, Gonsior, Kiela, Gałuszka Jan, Bromirski i Jarszulik. W podnoszeniu ciężarów: Chryst, Russek, Frychel, Pieczka, Gęstwiński i Turek.

Zawody międzypaństwowe Austrja—Polska (13:14) w Katowicach.

Na zaproszenie Szwedzkiego Związku Atletycznego wyjechali na turniej zapaśniczy do Szwecji: Gałuszka Jan i Dworok w towarzystwie kpt. Gałuszki Wilhelma, gdzie brali udział w zawodach międzynarodowych w Stockholmie i Malmö. Dworok odniósł w Stockholmie piękny sukces, zdobywając przy silnej konkurencji zawodników zagranicznych III. miejsce. W Malmö zdobyli nasi reprezentanci IV. miejsce.

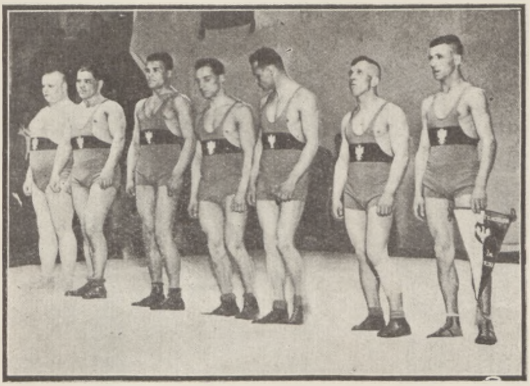
Walny Zjazd P. Z. A. na rok 1933 odbył się w marcu w Katowicach, na którym wybrano niezmieniony skład Zarządu jak w roku ubiegłym i to: prezes Dr. A. Kocur, Katowice, wiceprezesi: inż. Widuch Jan Katowice, Ziółkowski Wacław Warszawa, sekretarz Szołtysek Paweł Katowice, skarbnik Węgrzyk Maksymiljan Katowice, kapitan sportowy Gałuszka W., prze-

wodniczący W. S. Hain Paweł; członkowie Zarządu: Kuczmik Marcin, inż. Łasiński, konsul Beszczyński, Felchnerowski, Bitter, Szudziński i Szpagat.

Przeprowadzono tego roku zawody międzypaństwowe w zapasach: Austrja : Polska w Katowicach. Drużyna polska w składzie: Ganzera, Dworok, Bajorek, Błażyca R., Gałuszka Jan, Gęstwiński i Jarszulik, odniosła zwycięstwo w stosunku 13:14 punktów. Zawody o mistrzostwo Polski na rok 1933 w zapasach i podnoszeniu ciężarów przeprowadzone zostały w dniach 16 i 17 kwietnia w Poznaniu.

Na Walnym Zjeździe 1934 r., odbytego w Katowicach pozostawiono ten sam skład Zarządu jak w roku ubiegłym. —

Zawody o mistrzostwo Polski w zapasach i podnoszeniu ciężarów na rok 1934 przeprowadzono w Łodzi, w których zdo-

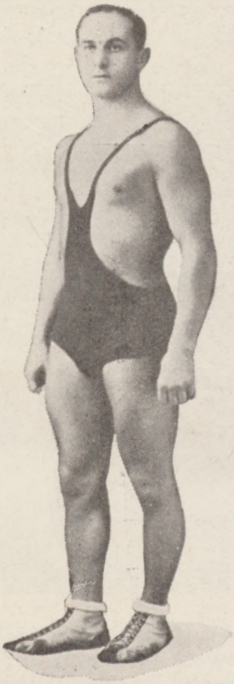
Reprezentacja Polski na mistrzostwach Europy w Rzymie 1934.

byli tytuł mistrza w poszczególnych wagach: w zapasach Mianowski, Pyć, Ślązak, Rejniak, Książkiewicz, Gwóźdź i Puciata; w podnoszeniu ciężarów: Himmel, Russek, Derbot, Stylec, Ludwik, Grzybek i Mainka.

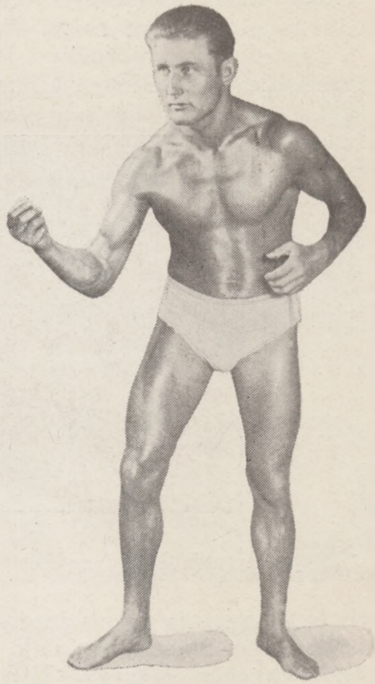
W kwietniu 1934 r. brała reprezentacja zapaśnicza Polski udział w zawodach o mistrzostwo Europy w zapasach przeprowadzonych w Rzymie. Barwy Polski w tych zawodach bronili: Ruda Paweł, Dworok, Rejniak, Neuff, Gęstwiński i Puciata. Jako sędziowie z ramienia P. Z. A. pełnili funkcję podczas zawodów pp. Hain Paweł i Gałuszka W. Podczas zawodów odbył się Kongres Międzynarodowej Federacji Zapaśniczej, w którym jako delegaci z ramienia P. Z. A. uczestniczyli pp. prezes Dr. Kocur i Gałuszka Wilhelm. Na drodze powrotnej rozegrała reprezentacja Polski we Wiedniu zawody międzypaństwowe w zapasach Austrja : Polska. W zawodach tych w wysokim

stopniu pokrzywdzono naszych zawodników. Fatalne było orzeczenie sędziego arbitra (Czecha), który przyczynił się do porażki naszej reprezentacji, w stosunku 10:12 pktów.

Na Walnym Zjeździe P. Z. A. w Katowicach został Zarząd ten sam, z wyjątkiem sekretarza i skarbnika. Na stanowisko sekretarza wybrano p. Dra Stawarskiego Kazimierza, skarbnikiem wybrano p. Cyganka Alfreda. W myśl wydanego komunikatu Państw. Urzędu wybrano p. Dra Kwadyńskiego lekarzem związkowym P. Z. A. Ponowna zmiana sekretarza P. Z. A. na-

Rejniak,
czołowy zawodnik Polski.

Łukaszewicz,
3 krotny wicemistrz Polski.

stąpiła w październiku, gdyż p. Dr. Stawarski z powodu dalszych studjów na przeciąg 6 miesięcy zmuszony był złożyć urząd sekretarza. Na jego miejsce wybrano p. Dra Kwadyńskiego.

Z końcem marca, na zaproszenie Niemieckiego Związku Atletycznego brali udział Gałuszka Jan i Gwóźdź w turnieju zawodów międzynarodowych w sześciu miastach Niemiec. Gałuszka Jan, może się poszczycić pięknym sukcesem w tych zawodach, zdobywając w poszczególnych miejscowościach I. i II. miejsce, wygrywając na 15 stoczonych walk 12, dwie przegrał

niesłusznie na punkty a 1 porażkę odniósł na łopatki. Gwóźdź odniósł 3 zwycięstwa i 6 porażek w trzech miejscowościach, w trzeciej miejscowości uległ kontuzji prawego obójczyka, co uniemożliwiło mu branie udziału w zawodach o mistrzostwo Europy w Kopenhadze.

W kwietniu 1935 brała reprezentacja polska w składzie: Świętosławski, Dworok, Neuff, Szajewski, Gałuszka Jan, Krysmalski Teodor udział w zawodach o mistrzostwo Europy w zapasach w Kopenhadze. W tych zawodach odnieśli zwycięstwo Dworok, Neuff i Szajewski, nie zajmując jednakże czołowego miejsca. Zawodnik Gałuszka Jan miał ponownie nieszczęśliwy wypadek: silne wywichnięcie prawej nogi. W kongresie I. A

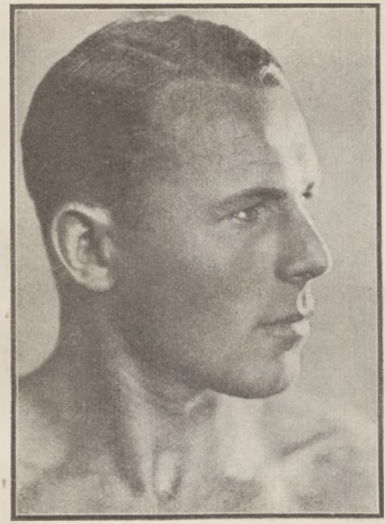
Reprezentacja Polski na mistrzostwach Europy w Kopenhadze 1935.

W. F. brali udział z ramienia P. Z. A. pp.: prezes Dr. A. Kocur, Gałuszka Wilhelm.

Przeprowadzono przez poszczególne Związki Okręgowe różnego rodzaju zawodów międzynarodowych, jak: Wrocław-Poznań, Hakoa Wiedeń - Warszawa i Y. M. C. A., Bydgoszcz-Gdańsk, przedewszystkiem przeprowadził Śląski Okręg rokrocznie szereg zawodów reprezentacyjnych: Śląsk Opolski — Śląsk Polski.

Dla lepszej współpracy pomiędzy Państw. U. W. F. i P. W. a P. Z. A. wyznaczono delegatem P. U. W. F. i P. W. do P. Z. A. p. Dyr. Szefera Oskara. Wybór ten był bardzo szczęśliwy, gdyż okazało się, że p. Dyr. Szefer jest wielkim lubownikiem sportu zapaśniczego i w wielkiej mierze, mimo krótkiego czasu przyczynił się do zrealizowania spraw, przedkładanych przez Zarząd P. Z. A. P. U. W. F. i P. W. Przedewszystkiem zasługą

jego jest finansowanie przez P. U. W. F. i P. W. obozu i kursu instruktorskiego P. Z. A., odbytego w Sulejowie nad Pilicą. Równocześnie umożliwił wysłanie 2 zawodników (Gałuszka Jan i Szczeblewski Piotr) na kurs instruktorów sportu atletycznego w Niemczech. Dotychczas przeprowadził Zarząd P. Z. A. 5 kursów i obozów atletycznych. Dwa obozy odbyły się w Muchowcu pod Katowicami, 3 obozy w Szkole Policji Państwowej w Katowicach. Przeciętna ilość uczestników na kursach i obozach 30. Instruktorami w zapasach byli pp. Gałuszka Jan, zaś w podnoszeniu ciężarów Frychel i Wesołowski. Kierownikiem obozów był p. Gałuszka Wilhelm.

Gałuszka Jan, 10 krotny mistrz Polski.

Dla rozwoju sportu atletycznego w Polsce przyczynili się ze strony członków Zarządu P. Z. A. na pierwszem miejscu długoletni prezes p. Dr. Kocur Adam, Prezydent miasta Katowic oraz p. inż. Widuch z Katowic.

Równocześnie przyczynili się dla propagandy i rozwoju sportu atletycznego na terenie Warszawy p. Ziółkowski Wacław. Na terenie Pomorza p. Felchnerowski i Świtek, na terenie Poznania pp. Wower, Leitgeber i Spychała. Na terenie Łodzi pp. Dresler Oskar jr., Herudziński, Mrożewski, Maciejewski i Handke, obecny sekretarz Ł. O. Z. A. Na terenie Lwowa pp. Stark W., Kysiak E. i Ikawe. Na terenie Stanisławowa p. Dr. med. Gutt Jan, Krakowa p. Pawlikowski Franciszek, Tylko Mieczysław i inż. Łasiński. Na Śląsku na pierwszem

miejscu długoletni prezes Śl. O. Z. A. p. Kuczmik Marcin, Pilarski Teodor, Grychtoł Józef, Budniok Alojzy, konsul Beszczyński, Gałuszka Wilhelm, obecny skarbnik p. Künstlinger, Gorzawski, inż. Krawczyk i inż. Goryanowicz. Jest jeszcze wielu innych działaczy na tem polu sportu, których nie można wszystkich wymienić.

Najwięcej zasłużeni zawodnicy dla P. Z. A to: Gałuszka Jan, 10-cio krotny mistrz Polski, Waingarten Łódź, sześciokrotny mistrz Polski w podnoszeniu ciężarów, Gestwiński Pomorze 4-ro krotny mistrz Polski, Ziółkowski Wacław 4-krotny mistrz Polski, Dworok, Śląsk 3 krotny mistrz Polski, Russek, Śląsk 4-ro krotny mistrz Polski, Wittek 3 krotny mistrz Polski, Mainka Wilhelm 3 krotny mistrz Polski, Frychel, Rejniak i Hain 2 krotny m. Polski, Bajorek 2 krotny mistrz Polski, Błażyca R. 3 krotny mistrz Polski, mistrzowie Polski Anioła, Szajewski, Ślązak, Pyć, Neuff, Biskupski, Hebda, Elsner, Breguła, Derbot, Odrowąż, Kiela, Bromirski, Pieczka i Turek — 2 krotni mistrzowie Polski. Jarszulik, Gwóźdź, bracia Stylec, bracia Krysmalski, Gross, Łukasiewicz, Zagórzycki, Hinz, Książkiewicz, Grodzki, Rokita itd.

Z klubów najstarszych wymienić należy: „Siła" Łódź, obecny „Sokół" Inowrocław (dawn. „Zbyszko"), „Zbyszko" Poznań, „Sztekker" (dawn. „Spala"), „Sokół" (dawn. „Gladjator") Poznań, „Strzelec" (dawn. „Jedność") Nowy Bytom (Śląsk), „Powstaniec" (dawn. „Polonia") Nowa Wieś (Śląsk), „Mars" Wielkie Hajduki (Śląsk), „Naprzód" Łagiewniki (Śląsk), „Powstaniec" (dawn. „Lurych") Siemianowice (Śląsk), obecny „Sokół II" Katowice (Śląsk).

W wielkiej mierze w ostatnim czasie przyczyniła się także prasa do dalszego rozwoju naszego sportu atletycznego w Polsce. Wymienić należy czasopismo sportowe „Raz Dwa Trzy", ostatnio także „Przegląd Sportowy". Dział sportowy dzienników: I. K. C., Polska Zachodnia, Polonia, Ekspress Ilustrowany, Kurjer Poznański i Gazeta Polska. Z pp. Redaktorów należy wymienić: pp. mgra. Korcyla, Mikuły, Gorzelanego, Karasia, Rembalskiego, Wienera. Z Radja Polskiego p. Tetzlaffa i p. Mikuły.

Kpt. Gałuszka W.

Sport zapaśniczy i podnoszenia ciężarów w chwili obecnej

Krótki przegląd statystyczny, w chwili obecnej daje nam następujący obraz. Polski Związek Atletyczny obejmuje siedem okręgów: Okręg Krakowski, Lwowski, Łódzki, Pomorski, Poznański, Śląski i Warszawski. Ilość klubów wynosi 64. Ogólna liczba członków czynnych 1189. Mamy sędziów krajowych 58. Mamy 3 sędziów międzynarodowych, mianowicie: Gałuszka Wilhelm, Hain Paweł, Leitgeber Stefan. Mamy instruktorów honorowych w zapasach 25, w podnoszeniu ciężarów 12. Czynność ich obejmuje cały teren Rzeczypospolitej.

Zarząd Wykonawczy P. Z. A.

Siedzą: Prezes Dr. A. Kocur, wicepr. Inż. Widuch, kap. sport. W. Gałuszka. Stoją: sekr. Dr. Kwadyński, skarb. A. Cyganek, członek Zarz. Kuczmik M.

Opieka lekarska jest w stadjum organizacji. Lekarzem naczelnym P. Z. A. jest Dr. med. Witold Kwadyński z Katowic. Okręg Krakowski: Dr. Warchałowski. Okręg Pomorski korzysta z poradni sportowej w Toruniu. Okręg Warszawski korzysta z porady Dr. Rozena. Okręg Wileński korzysta z porad Dr. Kalinowskiego. Okręg Śląski: Dr. Pordes jest lekarzem okręgowym. Pozostałe okręgi nie mają dotychczas lekarzy

sportowych. Należy jednak zaznaczyć, że pewna ilość klubów ma własnych lekarzy sportowych. Dążeniem P. Z. A. jest zaprowadzenie opieki lekarskiej w wszystkich okręgach i klubach. Związek Atletyczny utrzymuje żywy kontakt z władzami sportowemi, czego dowodem jest w obecnym roku dwukrotny udział w Walnych Zebraniach Z. Z. w dniach 25. V. 1935 r. i 27. X. 1935 r. Przez „Wiadomości P. Z. A." stara się członków związku, kluby, okręgi, Urząd P. W. i W. F. oraz prasę informować o uchwałach zarządu, o obecnej, toczącej się pracy, następnie podać do wiadomości najważniejsze wydarzenia sportowe zagra-

Obóz treningowy nad Pilicą w Sulejowie 1935.

niczne; pozatem umieszcza się artykuły o treści, mogącej wzbudzić zainteresowanie każdego sportowca.

Prasa zajmuje wobec naszego pięknego sportu w ostatnim czasie coraz bardziej przychylne stanowisko. Doceniając ogromne znaczenie prasy dla pracy sportowej mamy nadzieję, że przez słuszną i sprawiedliwą krytykę ułatwi sportowi atletycznemi drogę do sukcesów.

Urządzono w tym roku obóz treningowy nad Pilicą koło Sulejowa na terenach YMCA Łódź w dniach od 16—30. VIII. 1935 r. Prowadzono nietylko kurs dla zawodników, którzy

przybyli w ilości 34, lecz także dla instruktorów. Kurs dla instruktorów ukończyło 15 kandydatów, pochodzących z Krakowa, Łodzi, Śląska, Warszawy i Wilna.

Kierownikiem obozu był p. Wilhelm Gałuszka. Prowadzono celową i regularną gimnastykę pod okiem specjalnego instruktora, pozatem kurs pływania, gry sportowe, walki ćwiczebne itp. wypełniły program dnia. Wszystkie prawie dzielnice polskie były reprezentowane i współżycie koleżańskie było bez zarzutu. Korzyści, które wynikały z obozu, obserwowano potem na zawodach. Instruktorzy po odbyciu kursu oraz jednorocznej praktyki w klubach będą cennym materjałem trenerskim dla okręgów, z których pochodzą. Jest to praca, obliczona na dłuższą metę, ale tylko tą drogą może sport atletyczny dotrzeć do szerszych mas. Z tych mas wyszukać talenty, jest następnym punktem programu.

Przez zawody międzyklubowe, międzyokręgowe i międzynarodowe chcemy wzbudzić zainteresowanie publiczności i co zatem idzie, zasilić kasę związkową. Postaramy się także o urządzenie regularnych zawodów międzypaństwowych względnie o wyjazd czołowych naszych zawodników na turnieje zagraniczne. Tą drogą chcemy surowy nasz materjał zawodniczy oszlifować i wtedy będzie można z całym spokojem oczekiwać sukcesów. Stwierdzamy obecnie, że pod względem technicznym stoimy bezwzględnie niżej od zawodników Szwecji, Finlandji, Niemiec i Węgier, ale już z pozostałą grupą narodów po sumiennych przygotowaniach powinniśmy walczyć, jak równi z równymi. Uwzględniliśmy obecnie tylko narody europejskie, klasa atletów Ameryki nie jest bliżej znana z powodu braku materjału porównawczego. Pozatem sport atletyczny amatorski nie cieszy się wielką popularnością w Stanach Zjednoczonych. W październiku br. na kurs przedolimpijski w Stübendorf (Niemcy) wysłał P. Z. A. dzięki pomocy finansowej Państw. Urzędu W. F. i P. W. dwóch zawodników: Gałuszkę Jana z Katowic i Szczeblewskiego Piotra z Warszawy. 3-go listopada br. K. S. „Strzelec" Wilno urządził zawody zapaśnicze pod nazwą „Pierwszy krok zapaśniczy" w Wilnie. Udział w zawodach brało 15 zawodników; najlepiej obsadzona była waga półśrednia (8 zawodników). Zainteresowanie zawodami było stosunkowo wielkie.

Dażeniem Zarządu P. Z. A. jest praca nietylko nad podniesieniem poziomu zapaśnictwa, lecz także nad poprawą formy dźwigaczy ciężarów. Omawiając stronę techniczną musimy stwierdzić, że w chwili obecnej dużo jeszcze mamy ciężarków, nieprzepisowych w użytku! Staramy się teraz każdemu okręgowi dostarczyć ciężarki prawidłowe. Dźwiganie ciężarów jest obecnie na poziomie średnim. Zainteresowanie publiczności nikłe. Zwykle dołącza się do programu walk zapaśniczych

również zawody w podnoszeniu ciężarów, w ten sposób dajemy publiczności możność poznawania tej gałęzi sportu.

Omawiając z kolei nasze położenie finansowe, stwierdzamy, że obecnie długów nie mamy. Szczupła kasa P. Z. A. nie pozwoliła jednak na urządzanie kosztownych wyjazdów za granicę lub urządzenia zawodów międzypaństwowych w kraju.

Dr. med. Kwadyński W.

Działalność poszczególnych O. Z. A. w ubiegłym 10-cio leciu

Amatorskie zapaśnictwo należy do działu sportów, w Polsce obecnie najmniej rozwiniętych. Zdawałoby się, że musiałoby być w tej dziedzinie wychowania fizycznego inaczej, jeśli się zważy, że polskie zapaśnictwo zawodowe posiada cały szereg zawodników o europejskiej sławie. To też z uznaniem podnieść należy niestrudzoną pracę niektórych działaczy w tej dziedzinie sportu i ich wysiłki, zmierzające do spopularyzowania amatorskiego zapaśnictwa — sportu, tak zdrowego dla organizmu ludzkiego.

Ostatnio władze państwowe zaczęły również interesować się amatorskiem zapaśnictwem, delegując na pośrednika pomiędzy Polskim Związkiem Atletycznym z jednej a Z. Z. z drugiej strony, p. dyrektora Oskara Szefera, byłego czynnego zapaśnika. Ta współpraca dała już szereg pozytywnych wyników.

Przytaczając poniżej w krótkim zarysie rozwój zapaśnictwa w poszczególnych dzielnicach Polski nie od rzeczy będzie, o ile przy tej sposobności wspomni się o zasługach długoletniego prezesa P. Z. A. Dr. Adama Kocura, Prezydenta miasta Katowic, jakie położył on około rozwoju samej organizacji i zapaśnictwa. Za tę ideową pracę należy mu się szczere podziękowanie, bo dotychczasowe wyniki osiągnięte zostały w krytycznym dla Związku czasie.

Opis rozwoju zapaśnictwa w okręgach oparty jest na nadesłanym przez poszczególne Okręgowe Związki Atletyczne materjale. Niestety nie wszystkie Okręgi pod tym względem dopisały, ba, niektóre na rozpisaną przez P. Z. A. ankietę wcale nie odpowiedziały.

Okręg Śląski.

Towarzystwa:	Ilość członków:
1. K. S. „Naprzód" Łagiewniki	17
2. K. S. „Slavia" Ruda	39
3. Tow. Gimn. „Sokół" Chropaczów	10

Towarzystwa:	Ilość członków:
4. Tow. Gimn. „Sokół" Knurów	7
5. Tow. Gimn. „Sokół II" Katowice	40
7. Tow. Gimn. „Sokół" w Brzezinach	5
8. K. S. „Strzelec" Nikiszowiec	10
9. K. S. „Strzelec" Wełnowiec	10
10. Tow. Atl. „Powstaniec" Nowa Wieś	5
11. K. S. „Powstaniec" Siemianowice	12
12. K. S. „Strzelec" Kochłowice	23
13. K. S. „Mars" Wielkie Hajduki	9
14. „K. P. W." Katowice	9
15. Tow. Gimn. Sp. „Pole Zachodnie" Chorzów	14
16. K. S. „Pokój" Nowy Bytom	8
17. Tow. Atl. „Ruch" Boguszowice	9
18. Zw. Sp. „Orzeł" Miasteczko Śl.	—
19. Tow. Atl. „Biały Orzeł" Wełnowiec	16
20. K. S. „Strzelec" Nowy Bytom	35
21. K. S. „Strzelec" Szopienice	13
22. Związek Powstańców Śl. Zgoda	7

Zapaśnictwo zaliczać się może na Śląsku do tych gałęzi sportu, które najwcześniej uprawiano na tym terenie, bowiem już w latach 1908—1910 spotyka się zorganizowane kluby, poświęcające się wyłącznie ciężko-atletyce. Nie rzadkością wobec tego jest, że spotyka się na polskiej części Górnego Śląska z zwolennikami zapaśnictwa, którzy ongiś zdobyli w tej dziedzinie mistrzostwa Niemiec.

Podczas walk o niepodległość z szeregów atletycznych wyrosło cały szereg jednostek, z poświęceniem oddających się w czasie plebiscytu organizacjom sportowym, już czysto polskich. Tak w czasie plebiscytu w r. 1920 powstał z siedzibą w Bytomiu Związek Polskich Towarzystw Sportowych, do którego przystąpiły następujące nowo zorganizowane towarzystwa polskie: Naprzód Łagiewniki, Szyb Marcina Lipiny, Olimpja Janów, Polonja Nowa Wieś, Lurych Siemianowice, Sokół Brzeziny i Biały Orzeł Szopienice. Nieposlednie zasługi około założenia tych nowych polskich placówek sportowych, uprawiających wyłącznie zapaśnictwo, mają pp. Alojzy Budniok i Stanisław Flieger. Liczba towarzystw wnet podniosła się na 12. Ponieważ nowo założone organizacje sportowe borykały się z trudnościami finansowemi, przyszedł im z pomocą Polski Komisarjat Plebiscytowy, ofiarując materace do zapasów i 7 ciężarków drążkowych. Przez pewien czas działalność sportowa tych klubów była przerwana wskutek wzięcia udziału niemal wszystkich członków w Powstaniach Śląskich.

W grudniu 1922 r. przystąpiono do reorganizacji Górnośląskiego Związku Ciężko-Atletycznego. Inicjatywę w tym kierunku powzięli pp. Szreiber, Kordula i Szymański. Pierw-

szy objął funkcję prezesa, drugi sekretarza, a trzeci skarbnika. W marcu 1923 r. przeprowadzono w Rudzie Śląskiej zawody o mistrzostwo Śląska. Jak w każdej organizacji nowo powstałej, tak i tu kryzys nie dał długo na siebie czekać. W połowie roku 1923 zwołano zatem nowy zjazd delegatów towarzystw, uprawiających sport ciężko-atletyczny na Śląsku do restauracji „Pod Strzechą Górniczą" w Katowicach. Wybitny udział w tym zjeździe wzięły kluby: Naprzód Łagiewniki, K. S. Athen Ruda Śl., Mars Wielkie Hajduki, Polonja Nowa Wieś, Jedność Nowy Bytom, Sokół II Katowice z pp. Losą, Franciszczokiem, Błażycą, Roszczykiem, Kuczmikiem Marcinem i Gałuszką W. na czele. Na tym zjeździe ukonstytuowano Zarząd w następującym składzie:

prezes — Kuczmik Marcin (Sokół),
wiceprezes — Fiegel (Kolejowy K. S. Katowice),
sekretarz — Biczysko (Gwiazda Rybnik),
zastępca sekretarza — Działach (Naprzód Łagiewniki),
skarbnik — Gałuszka Wilhelm (Sokół II Katowice),
kapitan okręg. — Pilarski Teodor (Lurych Siemianowice),
ławnicy — Gorzawski, Losa i Nowak.

Na tym Walnym Zjeździe reprezentowanych było 16 towarzystw, a mianowicie: „Gwiazda" Rybnik, „Sokół II" Katowice, „Naprzód" Łagiewniki, „Heros" Tarnowskie Góry, „Polonja" Nowa Wieś, „Biały Orzeł" Szopienice, „Athen" Ruda, „Olimpja" Janów, „K. S. 06" Załęże, „Sokół" Knurów, „Atlas" Królewska Huta, „Kolejowy Klub Sportowy" Katowice, „Jedność" Nowy Bytom.

Po tej przeprowadzonej reorganizacji rozpisano oficjalne zawody o mistrzostwo Śląska w zapasach i podnoszeniu ciężarów. W tych mistrzostwach wzięło udział 115 zawodników. Mistrzostwa Śląska w zapasach i podnoszeniu ciężarów wówczas zdobyli: Hornik, Musioł Augustyn, Kapias, Coik, Gałuszka Jan, Wałach, Chmura, Błażyca R., Hain, Wilk, Szwarc, Kokoszka i Cichoń.

Na Walnym Zjeździe Górnośląskiego Związku Atletycznego w roku 1924 zmieniono nazwę na „Polski Związek Ciężko-Atletyczny" i uchwalono nowy statut, który zarejestrowano w Sądzie w Katowicach. W tym Związku zrzeszonych było w roku 1924 — 18 towarzystw. Zarząd z pp. Kuczmikiem, Fieglem, Gorzawskim, W. Gałuszką i Pilarskim raźno zabierał się do pracy, uwidaczniającej się w zawodach często organizowanych i zakładaniu nowych towarzystw wzgl. sekcyj atletycznych przy klubach, nie interesujących się dotychczas tą gałęzią sportu. W kwietniu 1924 r. Śląsk poraz pierwszy wysłał swoją reprezentację na zawody między-narodowe o mistrzostwo Czechosłowacji. Zawody odbyły się w Morawskiej Ostrawie, na któ-

rych pierwsze miejsca zdobyli Gałuszka Jan i Mazurek Leon, drugie zaś Hain Paweł i Błażyca Ryszard.

W tym samym czasie istniało w Warszawie Polskie Towarzystwo Atletyczne, którego założycielem i prezesem był ś. p Pytlasiński Władysław. Ten to organizator i ongiś świetny zawodnik przeprowadził w maju 1924 r., w związku z zamierzonym wyjazdem na odbywający się w tym roku olimpjadę, pierwsze ogólno-polskie zawody atletyczne w Warszawie, Większa część nagród przypadła Śląskowi, a zawodnik śląski w wadze średniej Szczęsny wyznaczony został do drużyny olimpijskiej

W tym czasie zaczęła kiełkować myśl założenia Ogólno-Polskiego Związku Atletycznego. Pierwszą taką konferencję zwołał do Warszawy ś. p. Pytlasiński. Śląsk reprezentowany był na tej konferencji przez pp. Kuczmika, Działacha, Fiegla i Gałuszkę Wilhelma. Z uwagi na to, że na tej konferencji nie doszło do porozumienia, wybrano Komisję Wykonawczą w składzie pp. Dr. Orłowicza, Kuczmika i Działacha. Komisja ta zwołała na dzień 5 grudnia 1925 r. do Katowic Ogólno-Polski Zjazd wszystkich towarzystw atletycznych w Polsce celem założenia Polskiego Związku Atletycznego. W obecności delegatów z Bydgoszczy, Poznania, Łodzi, Krakowa, Lwowa i Śląska założono tego dnia Związek Atletyczny pod nazwą „Polski Związek Atletyczny" z siedzibą w Katowicach. Na tem też zebraniu uskuteczniono podział Związku na okręgi, w następstwie czego Górnośląski Związek Atletyczny w styczniu 1926 r. zmienił nazwę na „Śląski Okręgowy Związek Atletyczny". Prezesem wybrany został ponownie p. Kuczmik Marcin, wiceprezesem p. Fiegel, kapitanem sportowym p. Gałuszka Wilhelm, sekretarzem p. Działach Bernard, skarbnikiem p. Gomerski (Chorzów).

Do Zarządu P. Z. A. weszli z ramienia Śląskiego O. Z. A. pp. Kuczmik Marcin jako wiceprezes, Fiegel jako kapitan zwiazkowy, Działach jako sekretarz, Gorzawski Feliks i Gałuszka Wilhelm jako członkowie Zarządu.

W dniu 5 grudnia 1925 r. przeprowadzono w Katowicach poraz pierwszy oficjalne zawody o mistrzostwo Polski w zapasach i podnoszeniu ciężarów. Mistrzostwo w zapasach zdobyli: Moczko Wiktor, Mazurek Leon, Błażyca Ryszard, Gałuszka Jan i Hain Paweł. W podnoszeniu ciężarów: Kokoszka, Frychel, Coik i Szczęsny.

W marcu 1926 r. odbyły się w Katowicach drugie z kolei zawody o mistrzostwo Polski, które zakończyły się również sukcesem Śląska. Ta hegemonja Śląska w ciężkiej atletyce zdawała się być do roku 1930 nie zachwianą. Wskutek spoistości organizacyjnej jednak, jaka nastała w związkach innych dzielnic Polski spowodu założenia jednolitego Polskiego Związku Atletycznego, inne Okręgi coraz liczniej zdołały zdobywać pierwsze miejsca, a najfatalniej dla Śląska przedstawiał się rok 1933

w Poznaniu, bo w zapasach jedyne tylko miejsce zdobył Gałuszka Jan, zaś w podnoszeniu ciężarów Śląsk zdobył 4 pierwsze miejsca. Obecnie Śląsk znowu poważnie dochodzi do głosu.

Bardzo bogato przedstawia się udział zawodników śląskich w zawodach międzynarodowych. Dla braku miejsca podaje się udział ten w streszczeniu, a mianowicie:

Rok 1924:

Mistrzostwa Czechosłowacji w Morawskiej Ostrawie — zawodnicy: Gałuszka Jan, Mazurek Leon, Hain Paweł, Błażyca Ryszard.

Inż. Goryjanowicz,
Prezes Śl.. O. Z. A.

Künstlinger,
Skarbnik Śl. O. Z. A.

Rozpoczęcie międzynarodowych zawodów reprezentacyjnych Śląsk Niemiecki — Śląsk Polski. Za wyjątkiem jednego spotkania Śląsk Polski wygrał dotychczas wszystkie zawody w zapasach, natomiast w podnoszeniu ciężarów Śląsk przegrał dotychczas 4 zawody, a 1 zremisowano. Na korzyść Polski wypadło 5 spotkań.

Rok 1927:

Mistrzostw Europy w Budapeszcie — zawodnicy: Moczko K., Błażyca Ryszard, Gałuszka Jan, Coik Eryk. Gałuszka Jan zdobył 4 miejsce.

Rok 1929:

Mistrzostwa Europy w Dortmundzie (Niemcy) — zawodnicy: Ganzera i Breitkopf. Ganzera zdobył 4 miejsce.

Rok 1931:

Zawody o szampjonat Małej Ententy i Polski — zawodnicy: Gałuszka Jan, Gardawski. Gałuszka zdobył 1 miejsce, zaś Gardawski 4.

Zawody o mistrzostwo Europy w Pradze — zawodnicy: Ganzera, Dworok, Błażyca Ryszard, Gałuszka Jan.

Zawody międzynarodowe w Sztokholmie i Malmö — zawodnicy: Dworok Ryszard, Gałuszka. Zawodnik Dworok zdobył 3 miejsce.

Rok 1932:

Olimpjada w Amsterdamie — zawodnicy: Ganzera, Mazurek Leon, Błażyca Ryszard, Gałuszka Jan.

Rok 1933:

Mistrzostwa Europy w Monachjum — zawodnicy: Frychel, Mańka Wilhelm. Mańka zdobył 8, a Frychel 10 miejsce.

Rok 1934:

Mistrzostwa Europy w Rzymie — zawodnicy: Ruda Paweł, Dworok.

Rok 1935:

Mistrzostwa Europy w Kopenhadze — zawodnicy: Dworok, Gałuszka Jan, Krysmalski Teodor.

Zawody międzynarodowe w Niemczech — zawodnicy: Gałuszka Jan i Gwóźdź. Na 15 walk wygrał Gałuszka 12, zremisował 1 i przegrał 2 na punkty.

W Katowicach urządzono pozatem 2 spotkania międzynarodowe, a mianowicie: Czechosłowacja — Polska i Austrja — Polska. Dalsze spotkania o charakterze międzynarodowym odbyły się w Pardubicach, Pilźnie, Prostejove, Wiedniu i Berlinie.

Z pośród zasłużonych zawodników wymienić wypada 10-krotnego mistrza Polski Jana Gałuszki oraz dalszych zawodników: Błażycę Ryszarda, Dworoka Ryszarda, braci Mazurków, Kucharczyka, Russka, Pieczkę, Witka, braci Krysmalskich, Stylca Franciszka, Coika Eryka, Gardawskiego, Polczyka, Bembena Jana.

Jako organizatorzy dla sportu atletycznego na Śląsku zasłużyli się: pp. Kuczmik Marcin, Gorzawski Feliks, Pilarski Teodor, Musioł Augustyn, Grychtoł Józef, Tybor Stanisław, Budniok Alojzy, Gałuszka Wilhelm, konsul Beszczyński St., Künstlinger Jerzy.

Obecny skład Śląskiego O. Z. A. jest następujący:

prezes — inż. Goryanowicz,
wiceprezes — inż. Krawczyk,
skarbnik — Künstlinger Jerzy,
sekretarz — Tybor.

Zasłużone Kluby Śl. O. Z. A.:

1. Powstaniec (dawn. Lurych) Siemianowice,
2. Slavia (dawn. Athen) Ruda Śl.,
3. Mars Wielkie Hajduki,
4. Powstaniec (dawn. Polonia) Nowa Wieś,
5. Naprzód Łagiewniki,
6. Strzelec (dawn. Jedność) Nowy Bytom,
7. Sokół II Katowice — sekcja atletyczna.

Okręg Warszawski:

Towarzystwa:	Ilość członków:
1. W. K. S. „Legja" Warszawa	42
2. R. K. S. „Świt" Warszawa	26

Zarząd W. O. Z. A.

Choromski, Prezes W. O. Z. A., Ziółkowski, II. Wiceprezes P. Z. A. i W. O. Z. A., Jasińska, sekretarka.

3. R. K. S. „Skra" Warszawa	31
4. R. K. S. „Elektryczność" Warszawa	48
5. R. S. K. S. „Prąd" Warszawa	14
6. Kl. Sp. „Rywal" Warszawa	22
7. Kl. S. „Telegraf" Warszawa	25
8. „Pol. K. S." Warszawa	—
9. Zw. Strzelecki „Broń" Radom	—
10. Pocztowy K. S. Warszawa	—
11. Iskra	—
12. Fort Bema	—

Warszawski O. Z. A. założono w lipcu 1925 r. Założycielami byli: ś. p. Władysław Pytlasiński, Wacław Ziółkowski i Władysław Miazio.

Pierwszy Zarząd stanowili pp.:
ś. p. Władysław Pytlasiński — prezes,
inż. Hubert Zakrzewski — wiceprezes,
mjr. Dąbrowski — skarbnik,
Wacław Ziółkowski — sekretarz,
Władysław Miazio — członek Zarządu.

Siedzibą był lokal Pol. Y. M. C. A. przy ul. Aleje Ujazdowskie 22 w Warszawie.

Zarząd odbył 12 posiedzeń w ciągu swojej kadencji, i zwołał 1 walne zebranie.

Rok założenia Klubów w Okręgu Warszawskim:

P. T. A.	— 1922
Iskra	— 1925
Y. M. C. A.	— 1926
Świt	— 1927
Elektryczność	— 1928
Legja	— 1929
A. Z. S.	— 1930
Rywal	— 1931
Prąd	— 1931
S. K. P.	— 1931
Polic. K. S.	— 1933
Fort Bema	— 1935
Iskra	— 1935

Okręg Warszawski posiadał w swych szeregach jednego z najwybitniejszych sportowców Polski. Był nim ś. p. Władysław Pytlasiński, sławny ongiś zawodnik i świetny organizator. Związek przejął po nim, zgodnie z wolą zmarłego, cały jego dorobek sportowy z okresu 50-cio letniej działalności w postaci nagród, dyplomów, żetonów, fotografji i t. p. Dla świata sportowego jest to bardzo cenny zbiór, to też warszawski O. Z. A. nosi się z myślą zainicjowania wybudowania muzeum sportowego w stolicy, w którem znalazłoby się materjał historyczny po wielokrotnym mistrzu świata ś. p. Pytlasińskim i pamiątki wszystkich innych rodzajów sportu. Zrealizowanie tej tak śmiałej myśli uzależnione jednak jest od udzielenia stosownej pomocy materjalnej przez instytucje państwowe.

Wybitniejszą działalnością pozatem odznaczały się następujące osoby:

W a c ł a w Z i ó ł k o w s k i, b. zawodnik, 5-cio krotny mistrz Polski, wieloletni kierownik sekcji W. K. S. „Legja“, b. prezes, W. O. Z. A., W-Prezes P. Z. A., współpracownik i uczeń Pytlasińskiego, zasłużył się w organizowaniu pięcio- i dziesięcioboju.

Mieczysław Szubański, b. zawodnik, współzałożyciel Pol. Tow. Atl. i współpracownik Pytlasińskiego, wieloletni działacz, W-Prezes W. O. Z. A., kierownik Sekcji Polic. K. S. w Warszawie.

Zenon Zieliński, wieloletni członek zarządu W. O Z. A., znawca atletyki, obecnie skarbnik Okręgu.

Władysław Miazio, wieloletni trener, b. kapitan W. O. Z. A., zasłużył się w dziedzinie wychowania fizycznego na terenie K. S. Polska Y. M. C. A.

Piotr Szczeblewski, b. zawodnik, wielokrotny mistrz w 5-cio i 10-cio boju, mistrz Warszawy, sędzia egzam., b. kapitan W. O. Z. A., wieloletni trener, obecnie instruktor na terenie Okręgu Warsz.

Wincenty Pol, wieloletni działacz i krzewiciel sportu atletycznego na terenie robotniczych klubów, W-Prezes R. K. S. Prąd, długoletni członek Zarządu W. O. Z. A.

Kazimierz Piórkowski, długoletni działacz sportowy, wieloletni członek WKS „Legja" oraz W. O. Z. A.

Feliks Rejniak, 3-krotny mistrz Polski, wielokrotny reprezentant na terenie międzynarodowym.

Andrzej Zembrzuski, mistrz Polski.

Zygmunt Mianowski, mistrz Polski.

Piotr Neüff, mistrz Polski i reprezentant międzynarodowy.

Jan Piaskowski, wieloletni kierownik Sekcji RKS. „Elektryczność", zagorzały atleta, doskonały opiekun drużyny, b. członek Zarządu W. O. Z. A.

Józef Zbrożek, wieloletni zawodnik RKS. „Iskra", krzewiciel sportu atletycznego wśród młodzieży robotniczej, wieloletni członek Zarządu W. O. Z. A.

Henryk Zalewski, długoletni rutynowany zawodnik i trener RKS. „Elektryczność".

Wacław Małecki, b. mistrz, długoletni kierownik Sekcji RKS. „Świt", wieloletni nieskazitelny zawodnik, obecnie kapitan okręgowy.

Kazimierz Szpagat, wieloletni zawodnik, entuzjasta sportu ciężarowego, propagator, sędzia okręgowy i członek Zarządu W. O. Z. A.

Okręg Łódzki:

Towarzystwa:	Ilość członków:
1. Tow. Gimn. „Siła" Łódź	27
2. Tow. Sport. „Unja" Łódź	22
3. K. S. „Wima" Łódź	37
4. „Policyjny K. S." Łódź	8
5. K. S. „Bar Kochba" Łódź	18
6. K. S. „Makkabi" Łódź	15

Towarzystwa:	Ilość członków:
7. K. S. „Makkabi" Pabjanice	5
8. K. S. „Krusze Ender" Łódź	24
9. Zw. Strzelecki Łódź	3
10. Tow. Gimn. „Sokół" Łódź	16
11. I. K. P. Łódź	11

Dużo trudu nad ujęciem całokształtu rozwoju atletyki na terenie Łodzi zadał sobie kapitan Łódzkiego O. Z. A. p. Stefan Szudziński, którego wywody z uwagi na swą oryginalność w całości przytacza się:

„Aby przedstawić historję rozwoju atletyki na terenie Łodzi, musiałem w pracy tej sięgnąć do wspomnień osób, które

Kopczyński,
Prezes Ł. O. Z. A.

Bernadt,
Sekretarz Ł. O. Z. A.

w tej dziedzinie pracowały jeszcze w czasach przedwojennych, oraz odwołać się do własnej pamięci. Ponieważ pamięć ludzka często zawodzi, proszę o wybaczenie, gdy kogoś pominę, gdyż z czasów tych niemamy żadnych dokumentów. Przepadły one gdzieś w zawierusze wojennej i tylko jedynym śladem żywotności tego sportu w Łodzi jest liczna rzesza weteranów atletyki.

Dając obraz rozwoju tego sportu nie można pominąć pracy klubów i ludzi, kładących podwaliny atletyce łódzkiej.

Człowiekiem, wokoło którego grupowali się przed wojną zwolennicy sportu zapaśniczego, był ś. p. Wład. Pytlasiński.

Największy rozwój sportu przypada na rok 1905, kiedy to młodzież robotnicza garnie się masowo do pracy nad rozwojem ducha i ciała, zrzeszając się w organizacjach nietylko politycznych, właściwych temu okresowi, lecz także w towarzystwach gimnastyczno-sportowych.

Atletykę uprawiano w T. G. Sokół, które krótki czas było organizacją legalną, w Towarzystwie Zwolenników Sportu i w Stow. Sport. „Kraft" — obecna „Siła". Jednakże duszą i organizatorem wszystkich imprez był ś. p. Pytlasiński, który będąc trenerem Towarzystwa Zwolenników Sportu wychował bardzo wielu zdolnych instruktorów.

Grupa zawodników łódzkich (I. K. P.).

W okresie powojennym, a właściwie od roku 1922, łódzkie organizacje sportowe wzrastają bardzo szybko. Powstają nowe kluby, a w związku z tem wyłania się potrzeba organizacji związków. W tym też czasie organizują się państwowe związki sportowe.

Inicjatywa stworzenia Związku Atletycznego zrodziła się w Tow. S. „Siła". Propagatorem idei tej był ówczesny prezes tego klubu p. Oskar Dressler. W roku 1924 T. S. „Siła" organizuje pierwsze mistrzostwo okręgu w zapasach i podnoszeniu ciężarów z udziałem Sokoła, Y. M. C. A. i K. S. „Krusze Ender". Startowało wówczas 36 zawodników. W organizację Okręgu dużo pracy i energji włożył p. dyrektor Kanenberg, prezes K.

S. „Krusze Ender" w Pabjanicach. W dniu 29 listopada 1925 r. powstaje Organizacyjny Związek Atletyczny Województwa Łódzkiego w następującym składzie: prezes — O. Dressler, wiceprezes dyrektor Kanenberg, członkowie Zarządu — Eugenjusz Nowak, Antoni Kun, Karol Adamkiewicz (K. E.), Władysław Łagocki (Sokół), Fuks i Holfand (Bar-Kochbar).

Wobec tego, że Polskie Towarzystwo Atletyczne w Warszawie, które do czasu zorganizowania P. Z. A. uważało się za zwierzchnią władzę wszystkich towarzystw atletycznych w Polsce, działalność swoją ograniczało do targów z lokalnemi komitetami, nie wykazując żadnej innej inicjatywy, Łódzki Związek Atletyczny postanowił poprzeć działalność Związku Ciężko-Atletycznego w Katowicach. Na pierwszy zjazd organizacyjny do Katowic wydelegowano pp. O. Dresslera i dyrektora Kanenberga. Siedzibą P. Z. A. obrano Katowice. Od tej pory Okręg nasz rozwija się coraz pomyślniej. Na czele Łódzkiego O. Z. A. stanął nadal jako prezes p. O. Dressler. Dzielnie pomagają mu pp. Roman Berger, Piotr Cherudziński, Wolski, M. Cwillich, Mieczysław Mrożewski, E. Nowak i Stanisław Pieczewski. Prezes O. Dressler pracuje w Okręgu aż do roku 1930, t. j. do chwili opuszczenia na stałe Łodzi, pozostawiając po sobie wieczną wdzięczność w sercach atletów Łodzi. Po wyjeździe p. Dresslera prezesurę obejmuje p. Bolesław Maciejewski, który uprzednio zorganizował sekcję atletyczną w K. S. Wima (1929—1931 r.). W tym okresie czasu Ł. O. Z. A. organizuje szereg poważnych imprez. W roku 1932 p. Maciejewski rezygnuje z prezesury. Obejmuje ją po nim p. Mieczysław Mrożewski, znany w Łodzi atleta, b. mistrz Polski w podnoszeniu ciężarów i długoletni członek Zarządu Ł. O. Z. A. Władze pod nowem kierownictwem organizują wiele spotkań, m. in. pierwsze mistrzostwa drużynowe. Rok 1932 jest rekordowym pod względem ilości przeprowadzonych imprez. W tymże roku przeprowadzono po raz pierwszy zawody dla junjorów pod hasłem „Pierwszy Krok".

Od roku 1933 do chwili obecnej funkcję prezesa pełni p. Stefan Kopczyński. Mimo istniejącego kryzysu gospodarczego Okręg Łódzki w dalszym ciągu dąży do propagowania i rozwoju sportu atletycznego. W dniach 17 i 18 marca 1934 r. Okręg Łódzki organizuje mistrzostwa Polski, w dniu 26 sierpnia 1934 r. przeprowadza w Łodzi pierwsze zawody pod nazwą „Pięciobój Atletyczny", dnia 9 września 1934 r. zawody „Szukajmy Olimpijczyków", w dniach 29 i 30 września 1934 r. zawody pod tytułem „Pierwszy Krok".

Przedstawiając zarys historji Łódzkiego O. Z. A. wymienić muszę poza prezesurą szereg osób, które przez 10 lat szerzyły ideę sportu atletycznego wśród społeczeństwa łódzkiego. Do weteranów sportu atletycznego w Łodzi na pierwszem miejscu

zaliczyć należy Piotra Cherudzińskiego, senjora — atlety, instruktora i sędziego. Znany on jest jako fachowiec w podnoszeniu ciężarów. Był on wieloletnim mistrzem dawnej Rosji i wicemistrzem świata w podnoszeniu ciężarów, w odrodzonej Polsce mistrzem i jako taki zeszedł z areny do pracy organizacyjnej. Obecnie jest przewodniczącym Komisji Dyscyplinarnej Ł. O. Z. A. Pionierem zapaśnictwa jest Roman Bergier. Pracuje on na tem polu od 25 lat i był mistrzem Polski. Jako uczeń ś. p. Pytlasińskiego pracuje z zamiłowaniem nad wychowaniem młodych sił, ponadto jest od początku istnienia Ł. O. Z. A. członkiem Zarządu, obecnie zaś jest przewodniczącym Wydziału Sędziowskiego. Doskonałym wychowawcą młodzieży atletycznej jest Eugenjusz Nowak, wszechstronny sportowiec, instruktor i organizator. Od szeregu lat jest członkiem Wydziału Technicznego. Wybitną działalność wykazuje również Cezary Tume. Jako trener T. S. „Unja" przyczynił się swą pracą do wybicia się Unji na pierwsze miejsce, albowiem dwukrotnie, t. j. w r. 1932 i 1933 towarzystwo to zdobywa tytuł mistrza Okręgu. Poza wymienionemi w pracy organizacyjno-instruktorskiej żywy udział biorą pp. Kaliński Feliks, naczelnik Sokoła i członek Wydziału Technicznego, Kalkowski Zenon, Peszke Bolesław, Kossowski Roman, Pakuła, Borkowski, Włodarczyk Stanisław. Ostatnio wiele żywotności wykazuje Sekcja Ż. K. S. „Makkabi", który posiada w swych szeregach energicznego kierownika w osobie p. Salamona Lucie.

Funkcję kapitanów sportowych pełnili: od roku 1924 do 1926 — p. O. Minich, od roku 1926—1931, — p. Roman Bergier, od roku 1931 do chwili obecnej p. Stefan Szudziński.

Łódzki O. Z. A. nadesłał pozatem cały szereg opracowań historji klubów łódzkich. Prace te niestety nie mogły znaleźć umieszczenia w niniejszej broszurce.

Okręg Pomorski.

Towarzystwa:	Ilość członków:
1. „K. P. W." Toruń	16
2. Zw. Strzelcki Toruń	18
3. K. S. „Ursus" Bydgoszcz	—
4. Kl. Atl. „Zbyszko" Bydgoszcz	—
5. Kl. Atl. „Amator" Bydgoszcz	33
6. K. S. „Olimpja" Grudziądz	12
7. K. S. „Siła" Bydgoszcz	26

Pomorski O. Z. A. założony został w roku 1930 z inicjatywy Zarządu R. K. S. „Amator", a pierwszy Zarząd stanowili pp. Świątek — prezes, Baganz — sekretarz i Nowak Jan — skarbnik, (Wszyscy z R. K. S. „Amator"), Felchnerowski — wiceprezes (K. P. W. Toruń), Gęstwiński — kapitan sportowy (P. P. G. Grudziądz).

Siedzibą O. Z. A. było do roku 1933 miasto Bydgoszcz, następnie miasto Toruń, jednak w roku 1935 walne zebranie wyznaczyło na siedzibę Okręgu ponownie miasto Bydgoszcz. Obecny Zarząd składa się z następujących osób: Lehmann — prezes (R. K. S. Amator), Świtek — wiceprezes (K. S. A. Siła). Baganz — sekretarz (R. K. S. Amator), Tykwiński — skarbnik (K. S. A. Siła), Felchnerowski — kapitan sportowy (K. P. W. Toruń).

Okręg liczył początkowo 9 klubów. Wskutek ciężkiego położenia materjalnego zawiesiły jednak niektóre kluby swoją działalność. Czynne właściwe są obecnie następujące kluby:

Ryffa, II. Wiceprezes Poz. O. Z. A.

1. R. K. S. Amator w Bydgoszczy, istniejący od roku 1917.
2. K. S. A. Siła w Bydgoszczy istniejący od roku 1921.
3. Sekcja Atletyczna przy K. P. W. Toruń I, istniejąca od r. 1929.

W pracy społeczno-sportowej odznaczyli się szczególnie przez cały okres istnienia P. O. Z. A. pp. Leon Baganz, Jan Nowak, Franciszek Nowak, Bronisław Łoboda, Stanisław Sokołowski (R. K. S. Amator), Jan Tykwiński, Jan Wesołowski (K. S. A. Siła), Klemens Felchnerowski i Jan Dudek (K. P. W. Toruń). Na wyróżnienie za przeszło 25-letnią pracę w sporcie ciężko-atletycznym zasługuje p. Klemens Felchnerowski, który za tę pracę ideową w roku 1933 odznaczony został srebrnym krzyżem zasługi.

Z pośród zawodników, którzy położyli zasługi około rozwoju Pomorskiego O. Z. A. wymienić wypada p. Gęstwińskiego, (Siła), b. mistrz Polski, Zagórzyckiego (K. P. W.), b. mistrza Polski, Wesołowskiego (K. S. A.), Sokołowskiego, Łobody i ś. p. Oźmińskiego (R. K. S. Amator).

Pomorski O. Z. A. pracuje w nader ciężkich warunkach, a czynne jeszcze kluby dołożyć muszą dużo sił, by utrzymać Okręg na dobrym poziomie.

Pierwsze zawody okręgowe przeprowadzono dnia 2 marca 1930 r. Mistrzostwo zdobyli:

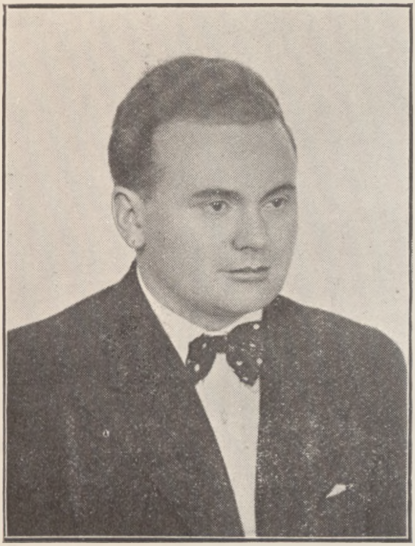
Wower, Prezes Poz. O. Z. A.

a) w podnoszeniu ciężarów:
w wadze koguciej — Kozłowski (P. P. G. Grudziądz),
w wadze piórkowej — Wesołowski (Siła Bydgoszcz),
w wadze lekkiej — Wyczyński (Ursus Bydgoszcz),
w wadze średniej — Zagórzycki (K. P. W. Toruń),
w wadze średniej — Gęstwiński (P. P. G. Grudziądz).
w półciężkiej — Urbański (Ursus),
w wadze ciężkiej — Siemiński (Siła).

Mistrzem wszechwag został doskonały zawodnik Gęstwiński z Grudziądza.

b) zapasy:
w wadze koguciej — Sokołowski (Amator),
w wadze piórkowej — Zieliński (K. P. W.),
w wadze lekkiej — Perski (Siła),
w wadze półśredniej Lesiński (K. P. W.),
w wadze średniej — Gęstwiński (P. P. G.),
w wadze półciężkiej — Koślicki (Siła),
w wadze ciężkiej — Siemiński (Siła).

Wielkim sukcesem w roku 1931 poszczycić się mogła Sekcja Atletyczna K. P. W. z Torunia, która na gorącym wówczas terenie Gdańska zwyciężyła mistrzowską drużynę Gdańska Kraft

Francuszkiewicz,
I. Wiceprezes Poz. O. Z. A.

Felchnerowski,
Kapitan Pom. O. Z. A.

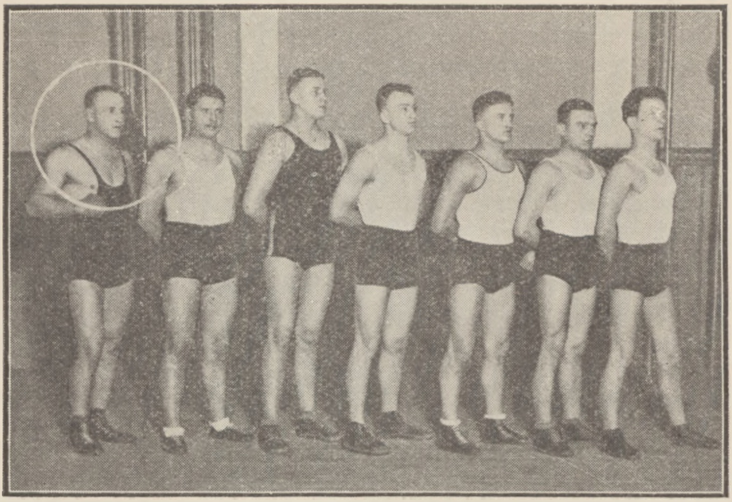
sportverein „Heros" w stosunku 10:4 punktów. Także w międzyklubowych zawodach towarzystwa, jak K. P. W. Toruń, Amator i Siła odnosiły piękne zwycięstwa nad klubami zamiejscowemi, a nawet zagranicznemi. Często te imprezy kończyły się jednak deficytami tak, że w ostatnich latach drużyn zamiejscowych już nie sprowadzano.

Okręg Poznański.

Towarzystwa:	Ilość członków:
1. Tow. Gimn. „Sokół" Poznań	27
2. Tow. Sport. „Zbyszko" Poznań	26
3. Tow. Gimnast. „Sokół" Inowrocław	8

Towarzystwa:	Ilość członków:
4. Tow. Sport. „Swarzędz" Swarzędz	12
5. K. S. „H. C. P." Poznań	22
6. Kl. Atl. „Sztekker" Poznań	19

Konstytucyjne zebranie Pomorskiego O. Z. A., po rozłączeniu od Pomorskiego i Poznańskiego Okręgowego Związku Atletycznego, zwołał w dniu 6 lipca 1929 r. wiceprezes Okręgu Pomorskiego-Poznańskiego p. J. Günther. Zebranie to odbyło się w lokalu p. Koniecznego w Poznaniu, ul. Masztalarska 2 w obecności delegatów klubów: Zbyszko, Spalla (obecnie K. A. S. Im. T. Sztekkera) — Gladjator, (obecnie S. A. Sokół — Poznań) I. — i K. S. H. C. P. Pierwszy Zarząd wybrano w następują-

Grupa zawodników poznańskich (w kole ś. p. Grajewski).

cym składzie: prezes — Kurowski D. (Gladjator), wiceprezes — Roszakiewicz (H. C. P.), sekretarz — Stanisław Ryffa (Spalla), skarbnik — M. Franciszkiewicz (Gladjator), kapitan — St. Leitgeber (Zbyszko), rewizorzy — J. Spychała i Wojdziak.

Z ważniejszych wydarzeń wymienić wypada:

a) urządzenie kursu sędziowskiego P. O. Z. A., w dniach 17. VI. do 20. VII. 1930 r.,
b) powołanie do życia Wydziału Technicznego w dniu 9. VIII. 1930 r. Na przewodniczącego tego Wydziału wybrany został p. St. Leitgeber,
c) wygłoszenie aktualnego referatu na temat ogólnego położenia sportu ciężko-atletycznego w P. O. Z. A. — wygłosil p. Bogier w dniu 30. VIII. 1930 r.,

d) wręczenie świadectw z ukończenia kursu sędziowskiego w dniu 11. II. 1931 r.,
e) wybór nowego Zarządu w dniu 8. III. 1931 r.,
f) zmiany Zarządu w dniach 25. XI. 1931 r. i 17. I. 1932 r.,
g) wyznaczenie na dzień 17. IV. 1932 r. rozrywek o puhar inż. Przybylskiego,
h) kilkokrotna zmiana Zarządu P. O. Z. A.
i) urządzenia z ramienia P. O. Z. A. w dniu 6. VIII. 1933 r. zawodów,
j) urządzenie zawodów o mistrzostwo miasta Poznania w dniach 1., 2. i 3. IX. 1933 r.,
k) wybór nowego Zarządu P. O. Z. A. w dniu 3. XII. 1933 r.,
l) urządzenie pierwszego kroku zapaśniczego w dniach 19. i 24. I. 1934 r.,
m) wzięcie udziału w mistrzostwach Polski w Łodzi,
n) urządzenie zawodów o mistrzostwo P. O. Z. A. w marcu 1934 r.,
o) walne zebranie P. O. Z. A. w dniu 13. I. 1935 r., na którem wybrano nowy Zarząd w składzie:
prezes — S. Ryffa, I wiceprezes M. Francuszkiewicz, II wiceprezes m. Bytter, sekretarz — J. Wower, zastępca sekretarza — A. Czajczyński, skarbnik — L. Nowacki, kapitan — J. Günther, kom. dysc. — Grześkowiak, kom. sędziowska — St. Leitgeber, ławnicy: Olejniczak, Nowicki i Steinke, kom. rewizyjna — Czyż, Chęciński, Sroka,
p) organizowanie zawodów o mistrzostwo P. O. Z. A., oraz o mistrzostwo drużynowe na rok 1935,
r) wzięcie udziału w zawodach o mistrzostwo Polski w Katowicach.

Zasługi około rozwoju P. O. Z. A. w szczególności położyli pp. Stefan Leitgeber, Józef Wower i Stanisław Ryffa.

Nadesłane opisy historji powstania i rozwoju niektórych klubów P. O. Z. A. nie mogły niestety znaleźć tu umieszczenia.

Okręg Krakowski.

Towarzystwa:	Ilość członków:
1. R. K. S. „Legja" Kraków	12
2. Tow. Sport. „Wisła" Kraków	37
3. K. S. „Mościce" Mościce	8
4. K. S. „Makkabi" Kraków	—

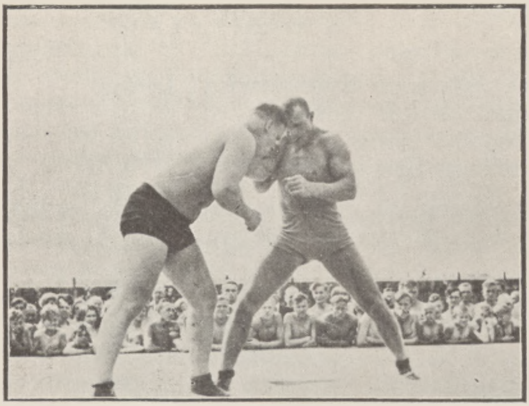
W roku 1908 została założona sekcja zapaśnicza przy „Robotniczym Klubie Sportowym" za prezesury dyr. Zygmunta Klemensiewicza, która była pierwszą oficjalną placówką cięż. atletyki na terenie Krakowa.

Pod fachowem kierownictwem Stanisława Pokoja rozwijała się bardzo pomyślnie, gromadząc w swojem zespole ponad 50 ćwiczących. Rozwiązanie R. K. S. w roku 1912 powoduje zało-

żenie „Pierwszego Amatorskiego Klubu Atletycznego" w Krakowie przez pp. Fr. Pawlikowskiego, M. Tylkę i Wł. Płatka, którego pierwszym prezesem był M. Tylko i T. Miciński.

Nowa ta placówka skupiła około 100 czynnych członków, pracuje intensywnie nad propagandą atletyki, a liczne zawody urządzane przez ten klub w różnych miastach b. Galicji, cieszyły się wielkiem powodzeniem. W roku 1913 urządzone zostały pierwsze amatorskie mistrzostwa b. Galicji na boisku K. S. „Cracovia", w których pierwsze miejsce zdobył Fr. Pawlikowski, drugie Wł. Płatek, trzecie Wł. Dobrzański, wszyscy z Krakowa. Wybuch wojny światowej położył kres działalności „Pierwszego Amatorskiego Klubu Atletycznego".

Po wojnie, w roku 1922 T. S. Wisła za prezesury Dr. Szczepańskiego założyło pierwszą Sekcję Ciężko-Atletyczną

Fragment z ćwiczeń.

przy Sekcji Piłki Nożnej. Kierownictwo Sekcji Ciężko-Atletycznej powierzono Fr. Pawlikowskiemu. Ciężko-Atletyka znalazła w T. S. Wisła dobre warunki rozwoju, czego dowodem jest jej nieprzerwana działalność, bezkonkurencyjność w Okręgu Krakowskim, oraz dobra pozycja ogólno-polska. Dzięki usilnej pracy kierowników Sekcji, Wisła posiada takich zawodników, jak Bajorka, Jaworskiego, Konara, Derbota, Elpeniego i wielu innych.

W roku 1925 założył Ż. K. S. Makkabi Sekcję Atletyczną, która jednak mimo starań swego Zarządu, nie odegrała poważniejszej roli na terenie Krakowa. W tym samym roku powstała Sekcja Atletyczna R. K. S. Legja za prezesury senatora Zygmunta Klemensiewicza, która pod kierownictwem Tad. Włodka, wyszkoliła sobie szereg dobrych zawodników, jak Grossa, Spyt-

kowskiego, Głowackiego i innych, będąc jedynym knkurentem Wisły w przodownictwie atletycznem w Krakowie. Prawie bez żadnych rezultatów pracowała przez 2 lata Sekcja Atletyczna Ż. K. S. „Hakoah".

Jeśli chodzi o Okręg, to w latach 1927 i 1928 działał w Nowym Sączu klub „Zbyszko", zaprawiający się przedewszystkiem w podnoszeniu ciężarów. W roku 1932 powstała Sekcja Atletyczna przy K. S. Mościce, pracująca z dobremi rezultatami.

W roku 1926 na zlecenie Polskiego Związku Atletycznego zawiązała się Komisja Organizacyjna w osobach: inż. Łasiński, Wł. Płatek, Dr. Pawlikowski, M. Tylko, J. Gawronek, która opracowała statut Krak. Okręg. Zw. Atletycznego, tak, że już od roku 1927 K. O. Z. A. sprawuje swoją funkcję pod prezesurą: inż. Glińskiego, St. Cyganiewicza i inż. Łasińskiego.

Okręg Lwowski.

Towarzystwa:	Ilość członków:
1. Tow. Atl. „Zbyszko Cyganiewicz" Lwów	25
2. Tow. Gimn. „Sokół" Lwów	—
3. K. S. „Pogoń" Lwów	—
4. Zw. Strzelecki Stanisławów	—

Okręg Lwowski w ostatnim czasie nie wykazuje żadnej działalności, a na wysyłane urgensy P. Z. A. wcale nie odpowiada.

Wobec nienadesłania potrzebnego materjału nie może tu być przytoczony bliższy opis powstania i rozwoju Lwowskiego O. Z. A.

Okręg Wileński.

Towarzystwa:	Ilość członków:
1. K. P. W. „Ognisko" Wilno	11
2. K. S. Strzelec Wilno	13

Okręg Wileński znajduje się dopiero w stadjum organizacji. Organizacją O. Z. A. na terenie Wilna zajął się Związek Strzelecki, przeprowadziwszy w dniu 3 listopada 1935 r. pierwsze zawody zapaśnicze pod hasłem „Pierwszy Krok Zapaśniczy" Do zawodów zgłosiło się 24 uczestników, 11 z K. P. W. „Ognisko", 12 z K. S. Z. S. i 1 niestowarzyszony.

Alfred Cyganek, skarbnik P. Z. A.

Sport zapaśniczy i podnoszenia ciężarów na Olimpjadzie w Berlinie 1936

A. Omówienie.

B. Polskie projekty udziału.

C. Program olimpijski.

Nie możemy liczyć na to, żeby w r. 1936 na Olimpjadę do Berlina posłać całą drużynę zapaśników. Poprostu warunki finansowe nie pozwalają nam na to, a pozatem szanse na uzyskanie punktowanych miejs są znikome. Konkurencja zagraniczna będzie bardzo silna. Narody, w których tradycji leży uprawianie atletyki i które zajmują czołowe miejsca na tabeli kwalifikacyjnej świata, obecnie pracują usilnie, żeby uzyskać najkorzystniejszą lokatę na Olimpjadzie. Zdajemy sobie sprawę z tych warunków, ale chcemy pomimo tego 2—3 zawodników (zapaśników) wysłać na turniej olimpijski. Może to będą walki dla nauki, a może jednak któryś z naszych reprezentantów zdobędzie punktowane miejsce. Jest rzeczą jasną, że dla sportu naszego byłoby lepiej posłać kompletną drużynę, bo nie liczymy coprawda na większe sukcesy, nasi atleci jednak będą mieli możność zetknięcia się z najlepszemi specjalistami i z tych walk mogliby dużo korzystać; zabraliby pewien kapitał wiedzy atletycznej do swoich ośrodków. Uwzględniając drugi punkt widzenia musimy przyznać, że dla dumy narodowej nie jest rzeczą przyjemną patrzyć na klęski przedstawicieli własnego narodu. Szczupłość kasy Komitetu Olimpijskiego i P. Z. A. pozwala nam na wysyłanie najwyżej 2 — 3 atletów. Jakiemi warunkami będzie się kierował kapitan związkowy celem wyznaczenia zawodników reprezentacyjnych? W pierwszym rzędzie uwzględni się wyniki mistrzostw polskich w roku 1936, pozatem wyniki walk międzynarodowych, dalej będzie kandydat musiał się wykazać dobrą kondycją fizyczną, bo kilkudniowy turniej olimpijski stawia wielkie wymagania co do sił fizycznych. Z tego wynika, że kandydat na olimpijczyka musi często walczyć. Rzeczą okręgów w pierwszym rzędzie, a P. Z. A. w drugim rzędzie, będzie dopatrzenie, żeby czołowym zawodnikom zapewnić odpowiednią ilość i jakość walk. Na tem miejscu musimy podkreślić dużą zasługę w przygotowaniach przedolimpijskich delegata P. W. i W. F., Dyr. Szefera, który uzyskał konieczne dla naszych celów fundusze. Dzięki jego współpracy mogliśmy urządzić obóz treningowy nad Pilicą, 2 z naszych zapaśników brało udział w obozie przedolimpijskim niemieckim w Stübendorf. Dzięki staraniom Śl. O. Z. A. doprowadzono do skutku zawody międzymiastowe Katowice — Bytom i Górny Śląsk Niemiecki — G. Śl. Polski.

Uroczystość dziesięciolecia P. Z. A. jest również tylko dzięki poparciu władz sportowych i przychylnemu stanowisku Magistratu m. Katowic na odpowiednim poziomie.

Biorąc obecnie pod uwagę nazwiska naszych kandydatów na Olimpjadę, nie chcemy na razie wymienić żadnego, ponieważ każdy sumienny i wzorowy sportowiec może być uważany za kandydata. Ostateczne rozstrzygnięcie nastąpi po mistrzostwach Polski w maju 1936.

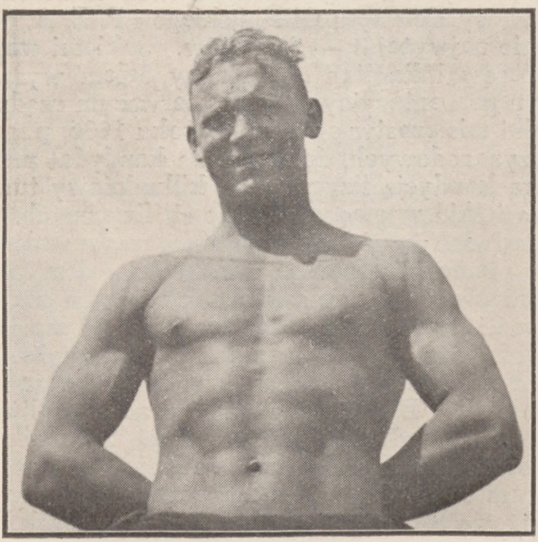
Chciałbym jeszcze poruszyć kwestję wysyłania zawodników w podnoszeniu ciężarów. Jeżeli bierzemy pod uwagę 9 i 10 listopada 1935 w Paryżu odbyte zawody międzynarodowe o mistrzostwa Europy w podnoszeniu ciężarów, to wykazały one nietylko wyrównaną klasę Niemców, którzy wystawili 2 drużyny (1. miejsce 18 pktów), lecz także bardzo silną konkurencję innych narodów. Francja zajęła drugie miejsce (5 pktów). Austrja 3 miejsce (4 pkty). Anglja 4 miejsce (2 pkty). Szwecja, Holandja, Czechosłowacja, Szwajcarja, Łotwa i Luksemburg nie uzyskały żadnych punktowanych miejsc. Na Olimpjadzie konkurencja będzie oczywiście bez porównania silniejsza, wspomnę tylko o wspaniałych wynikach Egipcjan.

Technika, siła i wyniki naszych zawodników w podnoszeniu ciężarów są na takim poziomie, że nie możemy marzyć o tem, żeby w turnieju olimp. uzyskać chociażby jedno 3 miejsce.

Terminy walk zapaśniczych i zawodów w podnoszeniu ciężarów na Olimpjadzie w Berlinie są następujące:

od 4. — 8. VIII. codzienne walki.

W. Kwadyński.

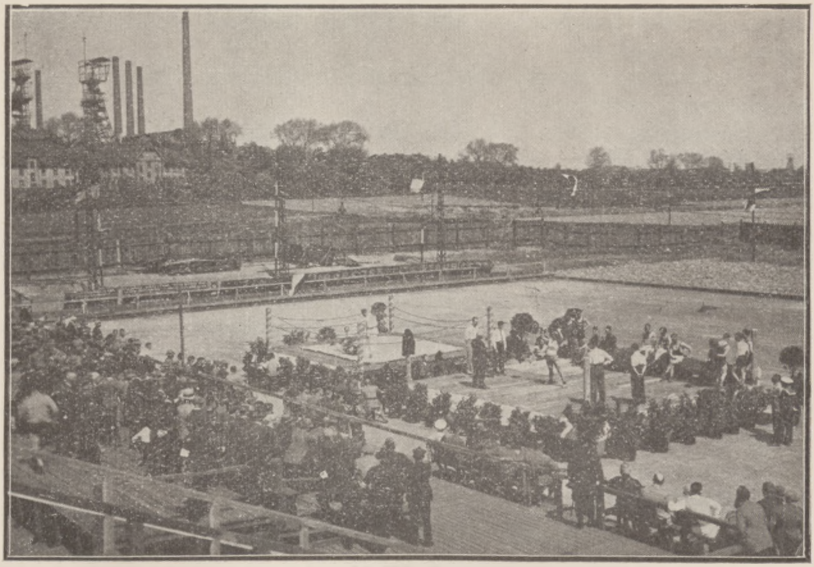

Szajewski, mistrz Polski 1934.

Ciężkoatletyka jako czynnik rozwoju kultury fizycznej

Każdemu przeciętnie inteligentnemu człowiekowi wiadomem jest, jakie znaczenie posiada dla rozwoju ogólnego, każdego zrzeszenia społecznego ludzi, wysoki stan kultury fizycznej jego członków, ich, że tak powiem, walory „cielesne".

Jest to fundament „reale Basis" promotor wszelkich objawów aktywności psychicznych jednostki. Rzymskie przysłowie „in corpore sano — mens sana" zawiera głęboką treść tego zagadnienia, które nurtowało już umysły ludzkie w zaraniu dziejów kultury i cywilizacji ludzkiej.

Fragment z Mistrzostw Polski 1932, Katowice.

Zmieniające się warunki życia społecznego, ciągły rozwój i ewolucja pojęć, dążność do stworzenia jaknajlepszych warunków bytu w rozumieniu poszczególnych grup społecznych — stworzyła na przestrzeni wieków pewien system kultury cielesnej, mającej na celu wyrównanie braków natury oraz stworzenie idealnego typu zdrowego. System ten to racjonalne wychowanie fizyczne, będące kompleksem ćwiczeń cielesnych tego czy innego typu, jakie stworzyła umysłowość ludzka i wreszcie najwyższa forma wychowania fizycznego, opierająca się nie tylko

na momentach czysto fizycznych, ale i psychicznych. Sport — szlachetna rywalizacja uzdolnień psychofizycznych ludzi, mająca na celu rozwój bezgranicznej możliwości fizycznych człowieka, przy odpowiedniej współpracy jego systemu psychicznego. Jedną z wielu dziedzin sportu jest atletyka — sport o najpotężniejszej i najstarszej tradycji, sięgającej czasów starożytnej Romy i Hellady.

Na podstawie wieloletniego doświadczenia, badań lekarskich i pozytywnie ustalonych wyników, należy stwierdzić, że ciężkoatletyka w jakiejkolwiek swej odmianie t. j. — walki greckorzymskiej, walki wolnej czy dźwiganie ciężarów, przy racjonalnem jej uprawianiu powoduje wspaniały rozwój mięśni, ogólnej budowy oraz serca i płuc. Ze względu na to, że przy uprawianiu tej dziedziny sportu, opartej na harmonijnej pracy wszystkich mięśni osięga się wszechstronny rozwój ciała i t. zw. „siłę" w znaczeniu dynamicznem i statycznem, atletyka jest najbardziej celowym sportem.

Każdy nowoczesny atleta to pięknie, harmonijnie i potężnie zbudowany mężczyzna.

Francuski esteta Charles Garrain wypowiedział następujące zdanie: „Niema piękniejszego widoku, niż dobrze zbudowany (bien fait) mężczyzna".

Jeżeli uwzględnić jeszcze ten moment,, że atletyka wyrabia cały szereg wspaniałych właściwości psychicznych i charakteru, jak silną wolę, szlachetność, ambicję, szybką orjentację, reakcję psychiczną i mięśniową, że nie zawiera w sobie nic brutalnego, — to stwierdzić należy, że jest Najpiękniejszym i Najszlachetniejszym Sportem a zatem wspaniałym i skutecznym czynnikiem rozwoju kultury fizycznej w narodzie.

Dziś z okazji 10-cio lecia istnienia Najwyższej Magistratury Polskiej Atletyki rzucam hasło — pracujmy nad rozwojem naszego pięknego sportu, którego ideą przewodnią jest: Siła, Piękno, Szlachetność!

Cześć Sile!!!

Mgr. pr. Kazimierz Szpagat, Warszawa

Drukarnia Antoniego Gorzelika i Jana Wąsika, Katowice, Kościuszki 39.